

Socialförsäkringen i siffror 2020

Av de utbetalade dagarna med föräldrapenning år 2019 gick 70 procent till kvinnor och 30 procent till män. Läs mer på sida 21

Totalt fick 591 000 personer sjukpenning någon gång under året 2019 varav 63 procent var kvinnor och 37 procent män. Läs mer på sida 52

Försäkringskassan 2020
ISSN: 1650-2248
ISBN: 978-91-7500-406-8
FK 141
Grafisk form: Monica McEwen
Grafisk produktion: bergkomm.se
Tryckeri: TMG Tabergs, 2020
Typsnitt: Neue Haas Grotesk, Chronicle

Försäkringskassan
103 51 Stockholm
Telefon 08-786 90 00
E-post: huvudkontoret@forsakringskassan.se
Mer statistik om socialförsäkringen finns på Försäkringskassans webbplats
www.forsakringskassan.se/statistik

Socialförsäkringen i siffror 2020 kan beställas via Försäkringskassans webbplats www.forsakringskassan.se.
Priset är 120 kronor exklusive moms och porto.

Förord

Försäkringskassan är en av Sveriges 28 statistikansvariga myndigheter och publicerar officiell och annan statistik inom socialförsäkringsområdet. Det innebär att Försäkringskassan ska utveckla, framställa och sprida objektiv och allmänt tillgänglig statistik för allmän information, utredningsverksamhet och forskning. Som del i detta uppdrag ger Försäkringskassan årligen ut *Socialförsäkringen i siffror* som syftar till att med statistik och kommentarer redovisa ersättningar som administreras av myndigheten.

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd utan också för samhällsekonomin. De totala utgifterna för de försäkringar och bidrag som administrerades av Försäkringskassan utgjorde år 2019 cirka 224 miljarder kronor, eller motsvarande 4,5 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP).

Många medarbetare på Försäkringskassan har deltagit i arbetet med *Socialförsäkringen i siffror 2020*. Ulrik Lidwall har skrivit kapitlen om Socialförsäkringens mottagare, Ekonomisk trygghet vid sjukdom och Annan utbetalning samt varit redaktör för publikationen. Maria Corin och My Järnefelt har skrivit kapitlet om socialförsäkringens utgifter och Magdalena Kubien kapitlet om Ekonomisk trygghet för familjer och barn samt Ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning.

Stockholm juni 2020

Nils Öberg
Generaldirektör

Innehåll

Socialförsäkringens mottagare	8
Socialförsäkringens utgifter	13
Ekonomisk trygghet för familjer och barn	19
Barnbidrag	19
Föräldrapenning	21
Graviditetspenning	25
Tillfällig föräldrapenning för vård av barn	26
Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption	29
Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar	31
Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit	32
Underhållsstöd	33
Bostadsbidrag	36
Ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning	38
Vårdbidrag	38
Omvårdnadsbidrag	41
Merkostnadsersättning för barn	43
Handikappersättning	44
Merkostnadsersättning för vuxna	46
Assistansersättning	47
Bilstöd	50
Ekonomisk trygghet vid sjukdom	52
Sjukpenning	52
Arbetslivsinriktad rehabilitering	57
Aktivitetsersättning och sjukersättning	59
Bostadstillägg till personer med aktivitetsersättning eller sjukersättning	65
Arbets-skadeersättning	67
Närståendepenning	69
Annan utbetalning	71
Tandvård	71
Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning	74
Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning	76
Publicerat av Försäkringskassan	78

Inledning

Den svenska socialförsäkringen syftar till att ge ekonomisk trygghet under livets olika skeden och omfattar i stort sett alla som bor eller arbetar i Sverige. Försäkringen är en viktig del av de offentliga trygghetssystemen och har stor betydelse, inte bara för enskilda, hushåll och företag, utan för hela samhällsekonomin. I de delar av socialförsäkringen som Försäkringskassan administrerar ingår främst försäkringar och bidrag som betalas ut till barnfamiljer, till sjuka och till personer med funktionsnedsättning. Från och med januari 2010 administrerar Pensionsmyndigheten försäkringar och bidrag inom socialförsäkringen som betalas ut till pensionärer. Dessa ersättningar inkluderas inte i denna publikation.

Socialförsäkringens utgifter för de ersättningar som administrerades av Försäkringskassan var år 2019 knappt 224 miljarder kronor, eller motsvarande 4,5 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP). Administrationskostnaden uppgick till 9,7 miljarder kronor, vilket ger en total utgift på 233 miljarder kronor. Lite mer än hälften av utgifterna gick till sjuka och personer med funktionsnedsättning, knappt två femtedelar gick till barn och familjer samt resterande del till andra ersättningar inom främst arbetsmarknadsområdet samt till administration.

Socialförsäkringen i siffror 2020 ger en övergripande beskrivning av de ersättningar som administreras av Försäkringskassan. Socialförsäkringen beskrivs i tabeller, diagram och kartor utifrån områdena socialförsäkringens mottagare, socialförsäkringens utgifter, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning, ekonomisk trygghet vid sjukdom samt annan utbetalning. Några av de mått som beskrivs för de olika ersättningarna är antal mottagare, utbetalt belopp och genomsnittlig ersättning. För att sätta statistiken i sitt sammanhang finns för varje ersättning en regelruta som på ett överskådligt sätt beskriver det gällande regelverket. Försäkrade har olika behov av socialförsäkringen och nyttjar den på olika sätt. Därför redovisas statistiken fördelat på kön och ålder, samt i vissa fall på län och födelseregion.

På Försäkringskassans webbplats för statistik och analys, www.fk.se/statistik, finns en PDF-version av Socialförsäkringen i siffror 2020 med diagramunderlag som länkar till den underliggande statistiken. I detta diagramunderlag finns längre tidsserier än de som visas i diagrammen i den tryckta publikationen.

På Försäkringskassans webbplats för statistik och analys www.fk.se/statistik finns mer statistik kring de ersättningar som ingår i Socialförsäkringen i siffror. Frågor om den statistik som ingår i publikationen eller officiell och annan statistik som finns publicerad på Försäkringskassans webbplats kan ställas per e-post till statistikenheten@forsakringskassan.se.

Läsanvisningar

För varje ersättning som redovisas i Socialförsäkringen i siffror 2020 finns en regelruta som kort beskriver regelverket för samma år som statistiken avser. I de fall där regelverket har ändrats under året redovisas de regler som gällde i slutet av år 2019. Regelrutan finns till för att hjälpa läsaren att sätta statistiken i sitt sammanhang. Ytterligare information om regelverket finns på Försäkringskassans webbplats, www.fk.se.

Begreppet ”dagar” innebär genomgående så kallade nettodagar, vilket innebär att till exempel två dagar med 50 procents ersättning räknas som en nettodag.

För beräkning av storleken på inkomstrelaterade dag ersättningar vid till exempel sjukpenning, graviditetspenning och föräldrapenning multipliceras ersättningsnivån (80 eller 75 procent) med en så kallad omräkningsfaktor som år 2019 var 0,97. Nivån på omräkningsfaktorn fastställs av riksdagen. Ersättningen vid inkomstrelaterade dag ersättningar är därför knappt 80 eller 75 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten.

Dag ersättningarnas storlek beräknas olika beroende på om det är en tim- eller dagberäknad ersättning (t.ex. tillfällig föräldrapenning) eller en kalenderdagsberäknad ersättning (t.ex. föräldrapenning). Detta innebär att trots att den maximala ersättningen baseras på 7,5 respektive 10 prisbasbelopp för tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning så kan ändå det genomsnittliga dagbeloppet för tillfällig föräldrapenning överstiga det för föräldrapenning.

För ersättningar som betalas ut under en längre period kan uppgifter förändras under ärendets gång. Detta gäller till exempel pågående fall med sjukpenning, där diagnos kan förändras över tid. Statistiken i dessa tabeller bygger på senast registrerad diagnoskod i sjukfallen.

Diagnoserna som används är baserade på den svenska versionen av ICD-10. Diagnosgruppen psykiska sjukdomar baseras på diagnoskapitlet F00-F99 och innefattar genomgående även psykiska syndrom och beteendestörningar.

För vissa ersättningar kan de angivna totala utgifterna skilja sig från angivet utbetalt belopp för ersättningen. Det beror på att för vissa ersättningar finns det andra utgifter kopplat till ersättningen än utbetalningar, till exempel utgifter för statlig ålderspensionsavgift.

Om inget annat anges är källan till statistiken i denna publikation Försäkringskassans datalager Store. Retroaktiva beslut, omprövningar, avslag med mera kan göra att statistik som tas ut vid olika tillfällen från Försäkringskassans datalager Store skiljer sig något åt. Därmed kan uppgifter om till exempel antal mottagare som redovisas skilja sig något från vad som har redovisats i andra sammanhang.

Diagrammet ”Andel av befolkningen med sjukersättning eller aktivitetsersättning per födelseregion i december 2019” har åldersstandardiserats. Detta eftersom åldersstrukturen varierar för olika födelseregioner, vilket är viktigt att ta hänsyn till då förekomsten av sjukdom varierar med ålder. En åldersstandardisering innebär att åldersstrukturen har justerats att bli lika för olika födelseregioner.

I tabellen för Sjukpenning (antal mottagare, antal dagar i medeltal samt medelbelopp kr per dag) har felaktiga uppgifter redovisats för antalet dagar i medeltal och medelbelopp per dag för åren 2014–2018. För Socialförsäkringen i siffror år 2015–2019 har därför korrigerade tabeller publicerats för år 2014–2018 på Försäkringskassans hemsida: <http://www.fk.se/statistik/>.

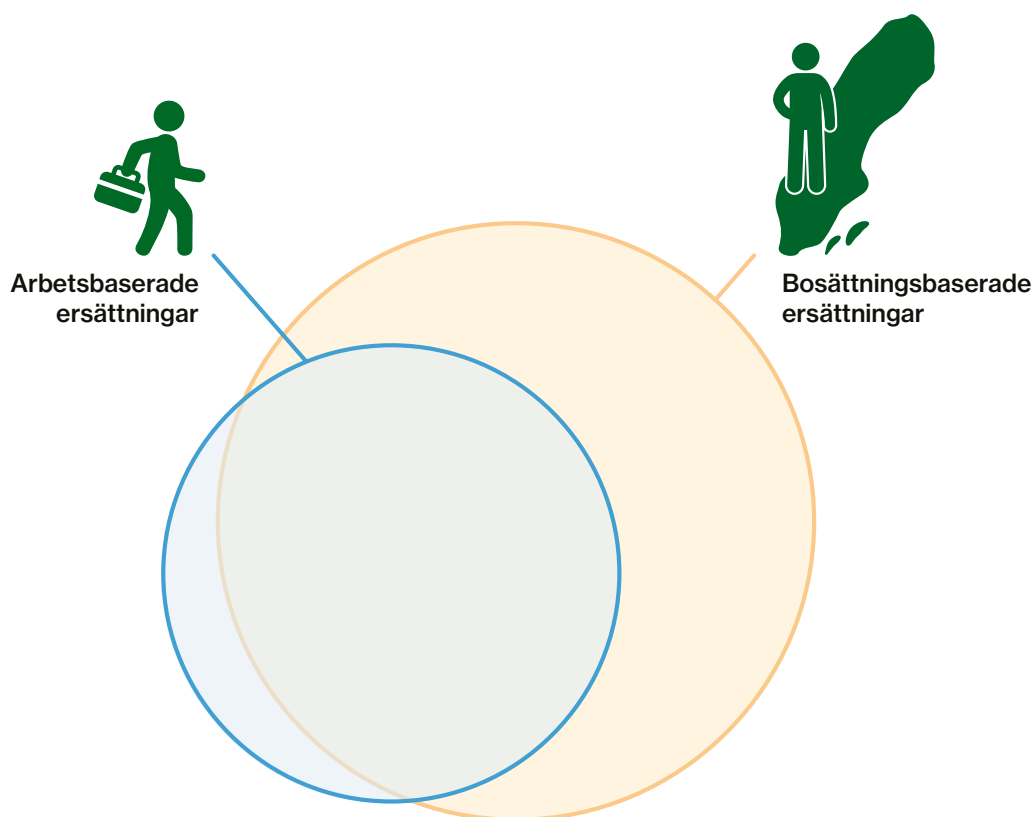
Socialförsäkringens mottagare

Den svenska socialförsäkringen omfattar i stort sett alla som bor eller arbetar i Sverige. Försäkringen är en viktig del av de offentliga trygghetssystemen och har stor betydelse, inte bara för enskilda, hushåll och företag, utan för hela samhällsekonomin.

Socialförsäkringen är arbets- och bosättningsbaserad

I Sverige är en person försäkrad enligt det svenska socialförsäkringssystemet om hen bor eller arbetar i landet. En person kan genom att bo eller arbeta i Sverige ha rätt till försäkringar och bidrag

som är arbets- eller bosättningsbaserade. I stort sett alla som bor eller arbetar i Sverige omfattas av den svenska socialförsäkringen.

Många personer omfattas både av den arbetsbaserade och den bosättningsbaserade delen av den svenska socialförsäkringen.

Bosättningsbaserade ersättningar

För att vara berättigad till den bosättningsbaserade delen av det svenska socialförsäkringssystemet krävs att en person anses vara stadigvarande bosatt i Sverige.

Gemensamt för den bosättningsbaserade socialförsäkringen är att den ger ett grundskydd till personer som bor i Sverige. Flera av dessa ersättningar är utformade som bidrag snarare än försäk-

ringar. Skyddet består av olika grundersättningar som till exempel barnbidrag, bostadsbidrag och tandvårdsstöd. Här ingår även ersättningar som betalas med garantibelopp som föräldrapenning på lägstanivå och grundnivå, samt den del av aktivitets- och sjukersättning som betalas i form av garantiersättning.

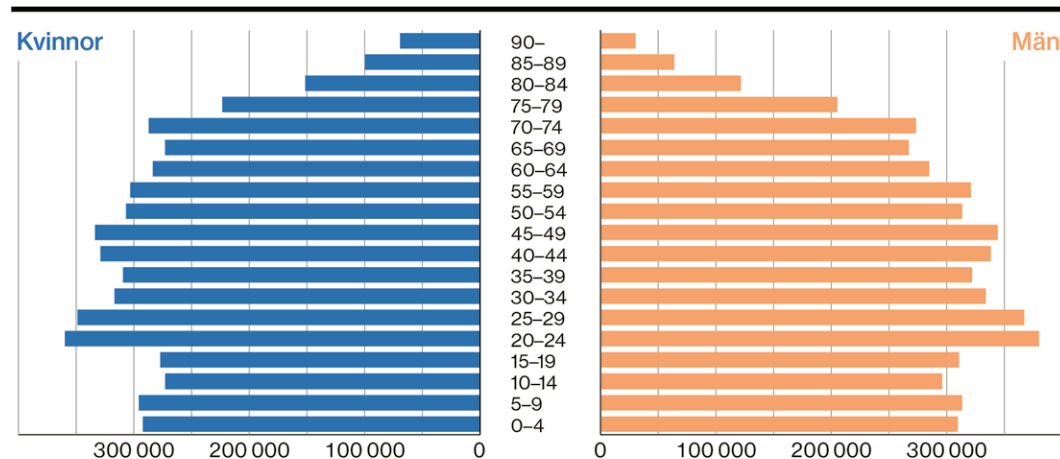
Arbetsbaserade ersättningar

En person som arbetar i Sverige är i regel försäkrad enligt det svenska socialförsäkringssystemet och är därmed berättigad till arbetsbaserade ersättningar. Det gäller oavsett om hen är bosatt i Sverige eller kommit till Sverige för att arbeta utan att vara bosatt i landet. Även en person som lämnar Sverige för arbete i ett annat land kan under vissa omständigheter omfattas av den svenska socialförsäkringen såsom utsända arbetare och diplomater.

Arbetsbaserade ersättningar är huvudsakligen utformade som försäkringar där inbetalade soci-

ala avgifter ger ett försäkringsskydd mot förlorad arbetsinkomst. Exempel på arbetsbaserade ersättningar är sjukpenning och inkomstrelaterad aktivitets- eller sjukersättning, som kan bli aktuella i de fall en försäkrad har fått en minskad inkomst på grund av en sjukdom som begränsat arbetsförmågan. Andra exempel på arbetsbaserade ersättningar är de som kopplas till minskad inkomst för att en person väntar eller har barn, som graviditetsspenning, föräldrapenning på sjukpenningnivå och tillfällig föräldrapenning.

■ Sveriges befolkning efter ålder år 2019

Källa: SCB

I slutet av år 2019 hade Sverige en befolkning på drygt 10,3 miljoner invånare. Av dem var knappt 5,9 miljoner i den åldersgrupp (20–64 år) som i huvudsak tar del av de delar av socialförsäkringen som Försäkringskassan administrerar. Det gäller ersättningar som riktar sig till barnfamiljer, sjuka och personer med funktionsnedsättning.

Vissa av ersättningarna som betalas ut till personer som är mellan 20 och 64 år kommer indirekt även äldre och yngre till del. Barnbidrag, vårdbidrag och underhållsstöd är exempel på ersättningar som betalas ut till föräldrar för deras barn. Ett exempel på en försäkring som kommer äldre

till del är närståendepenning. Mottagaren av den ersättningen är vanligtvis under 64 år, men den som mottagaren får ersättning för att vårda är ofta över 64 år gammal.

Några ersättningar betalas ut till personer som är äldre än 64 år. Sjukpenning kan till exempel betalas ut till förvärvsarbetande personer även efter att de fyllt 65 år. Andra exempel är de ersättningar som är riktade till personer med funktionsnedsättning, där mottagaren har rätt att behålla exempelvis handikapp- och assistansersättning efter 65-årsdagen förutsatt att hen beviljats ersättning före 64 års ålder.

■ **Antal försäkrade i åldrarna 19–64 år, samt andel försäkrade med sjukpenninggrundande inkomst i början av år 2019**

Land	Antal försäkrade 19–64 år ¹			Andel med sjukpenninggrundande inkomst ² , procent		
	Kvinnor	Män	Samtliga	Kvinnor	Män	Samtliga
Sverige	2 191 939	2 300 191	4 492 130	92	91	91
Norden utom Sverige	56 581	45 717	102 298	85	83	84
EU 28 utom Norden	101 474	102 409	203 883	86	88	87
Övriga Europa	83 175	73 256	156 431	84	88	86
Afrika söder om Sahara	62 649	61 248	123 897	81	81	81
Asien utom Mellanöstern	107 159	68 907	176 066	82	85	83
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	173 485	205 488	378 973	75	81	78
Nordamerika	12 387	12 996	25 383	82	83	83
Sydamerika	28 327	26 040	54 367	86	88	87
Oceanien	1 334	2 525	3 859	82	86	84
Samtliga	2 818 510	2 898 777	5 717 287	89	89	89

¹ Skattat antal personer som omfattas av den svenska socialförsäkringen i åldersgruppen 19–64 år bygger på uppgifter om antal folkbokförda tillsammans med en skattning av antal personer som har haft rätt till arbetsbaserade ersättning trots att de inte varit folkbokförda i Sverige under året.

² Försäkrade som förväntas ha en sjukpenninggrundande inkomst skattas här genom de personer som har en pensionsgrundande inkomst (PGI) på minst 24 procent av prisbasbeloppet (exklusive de som har inkomstrelaterad aktivitets- eller sjukersättning, samt exklusive de som saknar sjukpenninggrundande inkomst och därför får föräldrapenning på garantinivå).

Det saknas exakta uppgifter om hur många som omfattas av den svenska socialförsäkringen. Det finns heller inga uppgifter om hur många som har en sjukpenninggrundande inkomst. Att det är så beror på att bedömningen om huruvida en person omfattas av den svenska socialförsäkringen, samt om hen har en sjukpenninggrundande inkomst, utreds först när personer ansöker om en ersättning. Det skattade antalet försäkrade är därför ett mått på potentiella mottagare av socialförsäkringens arbets- och bosättningsbaserade delar. På motsvarande sätt visar andelen försäkrade med sjukpenninggrundande inkomst en skattning av hur stor del av de försäkrade som omfattas av de arbetsbaserade delarna av socialförsäkringen.

Av det skattade antalet försäkrade är 79 procent inrikes födda och 21 procent utrikes födda. Andelen personer som förväntas ha en sjukpenninggrundande inkomst är högre bland inrikes födda jämfört med utrikes födda. Bland inrikes födda beräknas 91 procent ha möjlighet att få arbetsbaserade ersättningar som till exempel sjukpenning, graviditetspenning och tillfällig föräldrapenning. Bland försäkrade kvinnor och män födda i Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet skattas 75 respektive 81 procent ha en sjukpenninggrundande inkomst. Den främsta förklaringen till att en lägre andel av de utrikes födda förväntas ha en sjukpenninggrundande inkomst är att utrikes födda i allmänhet har en sämre arbetsmarknadsanknytning jämfört med inrikes födda.

Regler 2019

Försäkrade som har rätt till en sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är de som genom förvärvsarbete beräknas tjäna minst 24 procent av prisbasbeloppet under ett år. Under 2019 motsvarar det en inkomst på drygt 11 100 kronor. För att en inkomst ska vara sjukpenninggrundande måste den komma från arbete som kan antas vara minst sex månader i följd eller vara årligen återkommande. I vissa fall kan försäkrade ha en

sjukpenninggrundande inkomst som baseras på tidigare års arbetsinkomster (det kallas för att SGI är skyddad). Att ha rätt till en SGI är en grundförutsättning för att vara berättigad till vissa arbetsbaserade ersättningar som sjukpenning, graviditetspenning och tillfällig föräldrapenning. Bedömningen om huruvida en försäkrad har en SGI görs först när hen ansöker om denna typ av arbetsbaserade ersättningar.

Antal personer som har fått olika typer av ersättningar under 2019

Ersättning	Kvinnor	Män	Samtliga
Tandvård	2 153 347	1 880 584	4 034 008
Barnbidrag	1 103 418	454 221	1 557 639
Tillfällig föräldrapenning	494 191	439 407	933 598
Föräldrapenning	479 259	411 497	890 745
Sjukpenning	375 045	215 983	591 028
Bostadsbidrag	171 805	101 068	272 873
Sjukersättning	157 840	110 245	268 085
Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning	94 132	110 929	205 061
Underhållsstöd	125 240	27 170	152 410
Vårdbidrag, omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning för barn	58 595	12 391	70 986
Etableringsersättning	34 691	30 164	64 855
Handikappersättning och merkostnadsersättning för vuxna	33 589	29 629	63 218
Aktivitetsersättning	17 599	20 350	37 949
Arbetskadolivränta	13 587	15 364	28 951
Graviditetspenning	24 822	0	24 822
Närståendepenning	11 706	4 641	16 347
Assistansersättning	6 720	8 067	14 787
Rehabiliteringsersättning	7 566	3 489	11 055
Bilstöd	621	745	1 366

Det statliga tandvårdsstödet är den ersättning som betalas ut till flest personer. Drygt 4 miljoner personer fick ta del av tandvårdsstödet under år 2019, vilket utgör 39 procent av hela Sveriges befolkning.

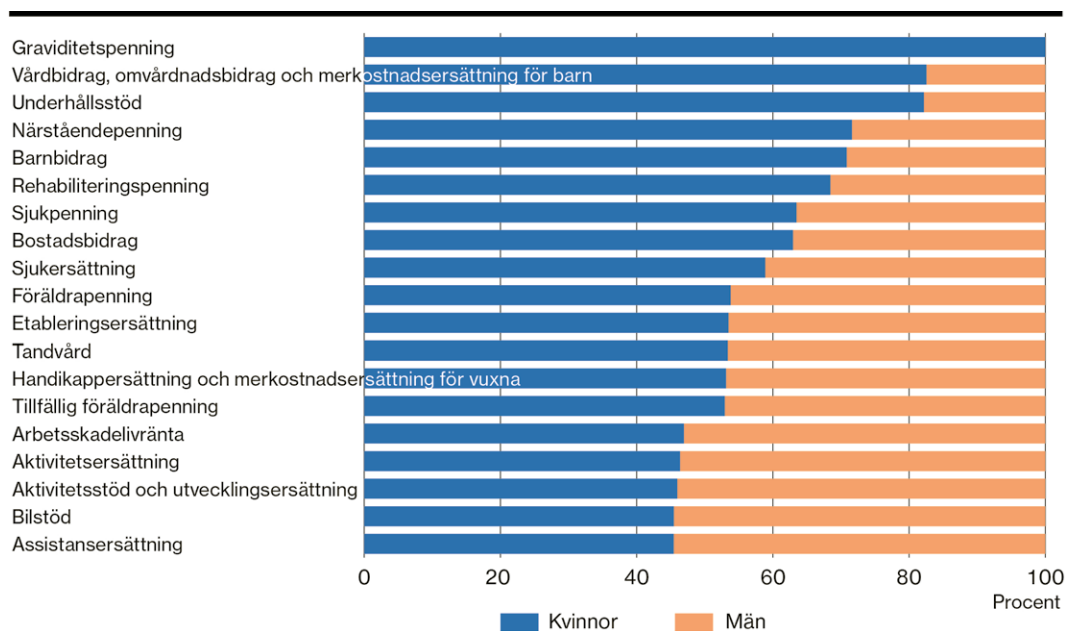
En annan ersättning med många mottagare är barnbidraget. Drygt 1,5 miljoner personer mottog barnbidrag under år 2019, vilket motsvarar 15 procent av Sveriges befolkning.

Både tandvårdsstödet och barnbidraget är bosättningsbaserade ersättningar som inte är

behovsprövade. För att få ta del av dessa ersättningar behöver den försäkrade inte ansöka om dem. Försäkringskassan betalar tandvårdsstödet direkt till vårdgivaren, som drar av det från räkningen i samband med tandvårdsbesöket. Barnbidrag betalas automatiskt ut till föräldrar som bor och har barn i Sverige.

Uppgifter om utgifter per ersättning redovisas på sidan 15 och mer statistik om de olika ersättningarna presenteras i kommande kapitel.

Könsfördelning bland utbetalade ersättningar under 2019

För flera ersättningar är det en ojämn könsfördelning bland mottagarna. Särskild ojämn fördelning är det i de bidrag och stöd som betalas ut till barnfamiljer. Av mottagarna av vårdbidrag och omvårdnadsbidrag år 2019 var 83 procent kvinnor och 17 procent män, motsvarande siffror för underhållsstöd var 82 procent kvinnor och 18 procent män.

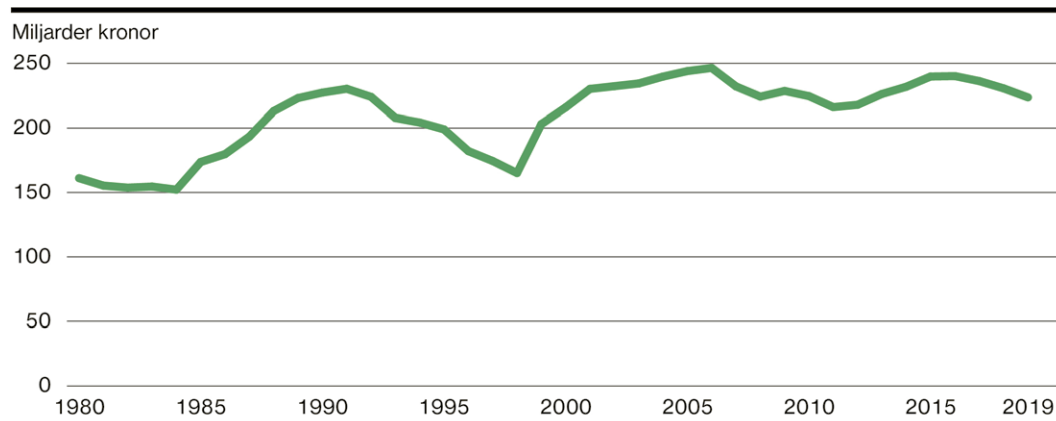
Ersättningar som tandvård, tillfällig föräldrapenning och aktivitetsstöd har en mer jämn könsfördelning vad gäller antalet mottagare. Dit

hör även föräldrapenning där 54 procent av mottagarna under år 2019 var kvinnor och 46 procent var män. Att det är lika många kvinnor och män som har fått en utbetalning behöver dock inte innebära att kvinnor och män har nyttjat ersättningen jämnt. Antalet utbetalda dagar och belopp kan vara ojämn även om andelen mottagare är jämn. Vad gäller exempelvis föräldrapenning är det stor skillnad mellan andelen som har fått en utbetalning och andelen dagar som utbetalats till kvinnor och män (se vidare på sidan 21).

Socialförsäkringens utgifter

I kapitlet redovisas utgifter för de ersättningar inom den svenska socialförsäkringen som under år 2019 administrerades av Försäkringskassan. Det är i huvudsak ersättningar som betalas ut till barnfamiljer, sjuka och personer med funktionsnedsättning.

■ Socialförsäkringens utgifter (exklusive administration) i 2019 års priser

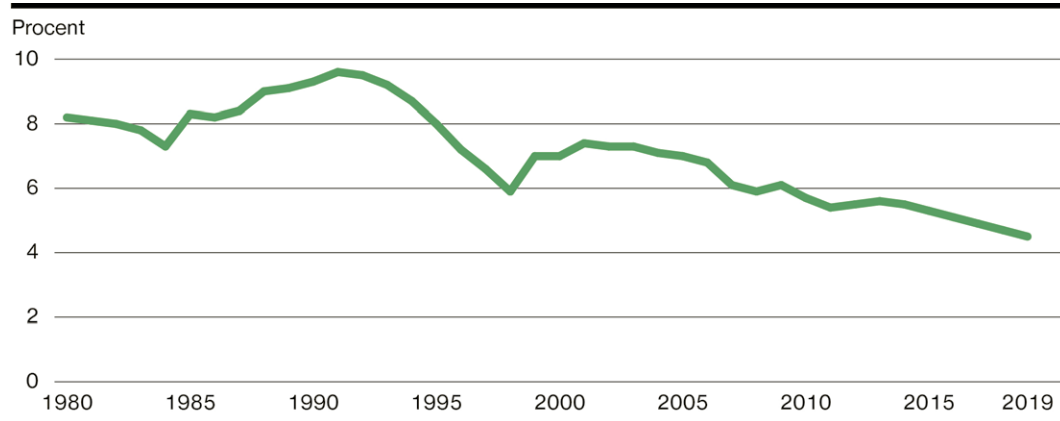

År 2019 var socialförsäkringens utgifter för de ersättningar som administreras av Försäkringskassan knappt 224 miljarder kronor. Administrationskostnaden uppgick till cirka 9,7 miljarder kronor, vilket ger en total utgift på drygt 233 miljarder kronor. Sedan år 1980 har utgifterna (i fasta priser) ökat med 39 procent.

Mellan år 1992 och 1998 minskade utgifterna, främst på grund av regeländringar såsom sänkta ersättningsnivåer samt införande av sjuklöneperiod och karensdag i sjukförsäkringen. Att utgifterna har ökat från år 1999 beror bland annat på de

snabbt stigande utgifterna inom sjukförsäkringen. År 1999 infördes även en statlig ålderspensionsavgift som innebär att staten betalar in pensionsrätt för personer med till exempel sjukpenning och föräldrapenning. Att utgifterna från 2006 har minskat beror främst på att kostnaderna för sjukpenning och sjukersättning har minskat. Mellan åren 2011 och 2019 ökade utgifterna för sjukpenning igen. Minskningen i de totala utgifterna under 2018 och 2019 beror främst på att antalet mottagare av assistansersättning och sjukersättning har gått ner.

■ **Socialförsäkringens utgifter (exklusive administration) i förhållande till bruttonationalprodukten (BNP)**

Utbetalningarna från socialförsäkringen står för en betydande del av samhällsekonomin. I förhållande till BNP har utgifterna för socialförsäk-

ringen minskat över tid. År 2019 motsvarade utgifterna för socialförsäkringen 4,5 procent av BNP och nivån är den lägsta under de senaste 40 åren.

■ Socialförsäkringens utgifter 2017–2019 i miljoner kronor (löpande priser)

Utgifter per utgiftsområde/förmån, miljoner kronor ¹	2017	2018	2019
<i>Ekonomisk trygghet för familjer och barn</i>			
Föräldrapenning	33 563	35 121	35 795
Tillfällig föräldrapenning	7 564	8 116	8 081
Graviditetspenning	684	677	672
Jämställdhetsbonus	27	-	-
Barnbidrag	27 287	31 722	33 175
Bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar	4 664	4 574	4 606
Vårdbidrag och omvårdnadsbidrag ²	3 939	4 072	3 972
Underhållsstöd	3 704	2 593	2 700
Adoptionsbidrag	16	14	14
Totalt	81 448	86 890	89 015
<i>Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning</i>			
Sjukpenning	36 078	36 156	35 969
Rehabiliteringsersättningar	1 276	1 034	891
Närståendepenning	193	189	186
Boendetillägg	127	165	200
Ersättning för höga sjuklönekostnader	890	954	1 090
Tandvård	5 773	6 449	6 635
Sjukvård i internationella förhållanden	433	493	518
Aktivitets- och sjukersättning	42 740	40 676	39 037
Bostadstillägg	4 949	5 130	5 072
Handikappersättning och merkostnadsersättning ³	1 350	1 343	1 304
Arbets-skadeersättning ⁴	3 007	2 811	2 677
Bilstöd	162	100	143
Assistansersättning	27 930	25 308	24 175
Bidrag för hälso- och sjukvården	1 321	1 354	1 254
Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 338	1 238	1 134
Medicinsk service	53	53	55
Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	37	39	38
Smittbärapenning ⁵	0,2	0,2	5
Totalt	127 657	123 492	120 383
<i>Annan utbetalning</i>			
Aktivitetsstöd och Utvecklingsersättning	13 124	11 190	10 568
Etableringsersättning ⁶	5 355	4 925	3 563
Familjebidrag VPL	26	26	25
Totalt	18 506	16 140	14 156
Administration ⁷	9 184	9 265	9 674
Totalt	236 795	235 787	233 228

¹ Statlig ålderspensionsavgift är inkluderad i utgifterna för de ersättningar där sådan ingår

² Fr o m 2019 ingår förutom vårdbidrag även omvårdnadsbidrag

³ Fr o m 2019 ingår förutom handikappersättning även merkostnadsersättning

⁴ Innehåller utgifter för fordran SWEDINT

⁵ År 2017 och 2018 ingår endast statlig ålderspensionsavgift för smittbärapenning. År 2019 inkluderas även smittbärapenning, som Försäkringskassan tagit över från Folkhälsomyndigheten

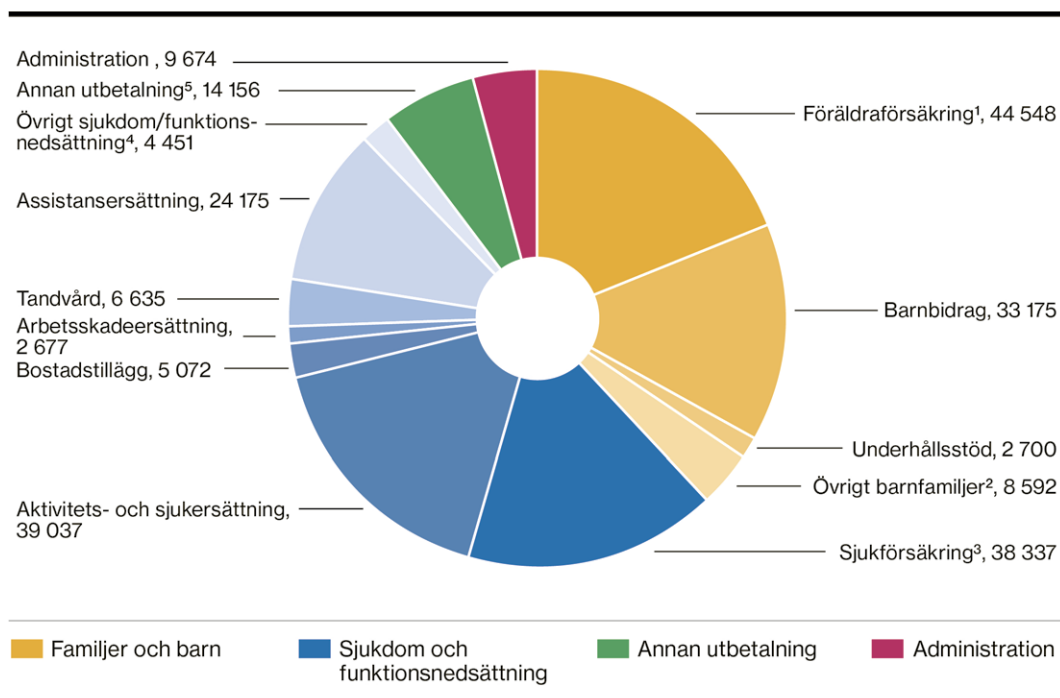
⁶ Rapporterat belopp för etableringsersättning för 2018 var för lågt i Socialförsäkringen i siffror 2019 och har korrigerats

⁷ Enligt 2019-års ekonomimodell

Socialförsäkringens utgifter exklusive administration har minskat med 2 procent mellan åren 2017 och 2019. Utgifterna för Ekonomisk trygghet för familjer och barn har ökat med 9 procent under perioden, vilket bland annat förklaras av löneökningar och att antalet barn i befolkningen ökar. Utgifterna för Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning har minskat med 6 procent under perioden. Minskningen förklaras

till största del av minskade utgifter inom assistansersättning och sjukersättning. För både assistansersättningen och sjukersättningen är utflödet större än inflödet, vilket innebär att antalet mottagare minskar. Utgifterna för kategorin Annan utbetalning har minskat med 24 procent, vilket främst beror på att utgifterna för aktivitetsstöd och etableringsersättning har minskat under perioden.

■ Utgifternas fördelning 2019 i miljoner kronor

¹ Föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning.

² Bostadsbidrag, vårdbidrag, omvårdnadsbidrag och adoptionsbidrag.

³ Sjukpenning, rehabiliteringsersättningar, närståendepenning, boendetillägg och ersättning för höga sjuklönekostnader.

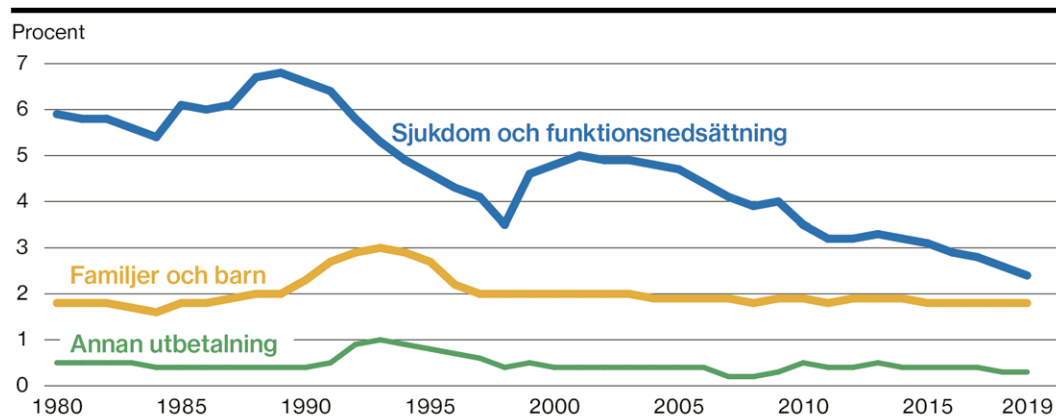
⁴ Sjukvård i internationella förhållanden, merkostnadsersättning och handikappersättning, bilstöd, bidrag till hälso- och sjukvård, bidrag till sjukskrivningsprocessen, medicinsk service, ersättning inom det statliga personskadeskyddet och smittbärrpenning.

⁵ Aktivitetsstöd, etableringsersättning och familjebidrag VPL.

Lite mer än hälften av socialförsäkringens utgifter (52 procent eller cirka 120 miljarder kronor) gick till sjuka och personer med funktionsnedsättning. Knappt två femtedelar av utgifterna (38 procent eller cirka 89 miljarder kronor) gick till barnfa-

miljer. Utöver det gjordes utbetalningar till vissa andra ersättningar inom arbetsmarknadsområdet (6 procent eller cirka 14 miljarder kronor). Resterande del bestod av utgifter för administration (4 procent eller 9,7 miljarder kronor).

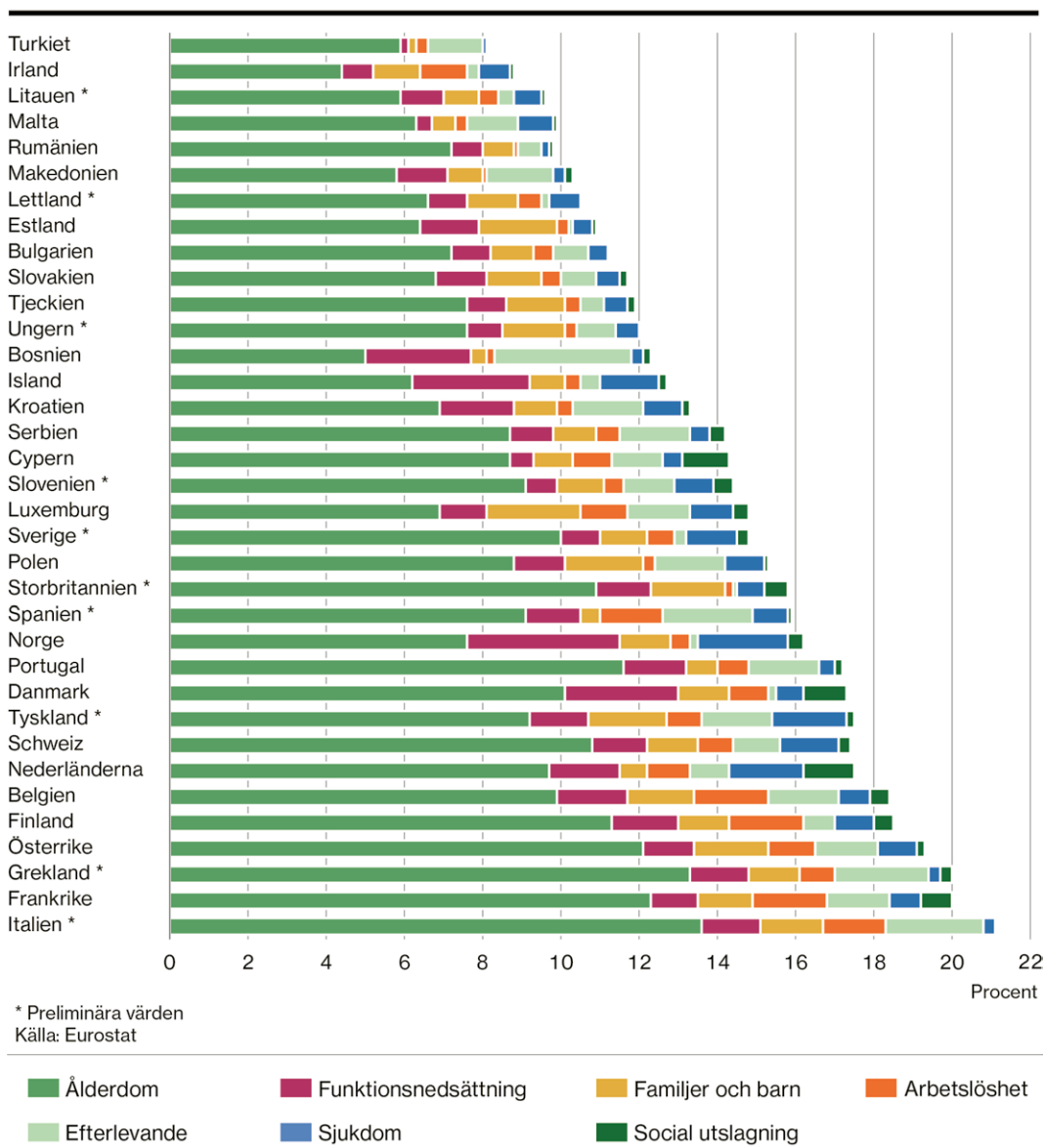
■ Utgiftsområden i förhållande till BNP

Utgifterna för sjukdom och funktionsnedsättning ökade under senare delen av 1980-talet, men sjönk därefter från knappt 7 procent av BNP år 1989 till knappt 4 procent av BNP år 1998. Nedgången berodde bland annat på minskad sjukfrånvaro, införande av sjuklöneperioden, sänkning av ersättningsnivåer, samt att landstingen fick ta över kostnadsansvaret för läkemedel. Mellan 1998 och 2003

steg utgifterna i förhållande till BNP på grund av den ökade sjukfrånvaron. Därefter har utgifterna återigen minskat. Ersättningar till familjer och barn ökade i förhållande till BNP i början av 1990-talet på grund av stora barnkullar. Under andra hälften av 1990-talet sjönk återigen utgifterna i förhållande till BNP och har därefter legat stabilt vid 2 procent av BNP.

■ Offentliga transfereringar i förhållande till BNP år 2017 i Sverige och andra europeiska länder

Offentliga transfereringar innefattar förutom socialförsäkringen även arbetslöshetsersättning och ekonomiskt bistånd. Sveriges andel offentliga transfereringar till hushåll i förhållande till BNP är i nivå med EU-genomsnittet. Det finns stora skillnader i hur olika länder använder sig av

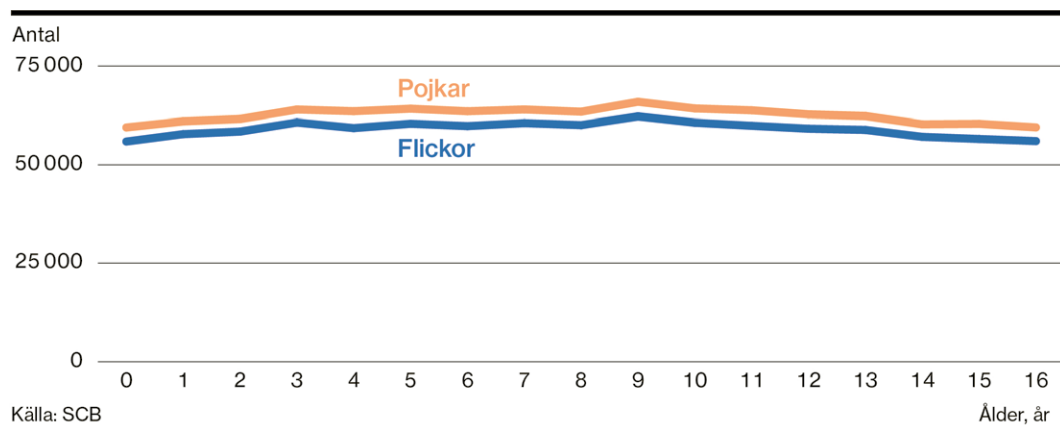
offentliga transfereringar och direkta tjänster för att möta behoven inom socialförsäkringssystemet. Exempel på direkta tjänster är skattereduktioner och subventionerade förskoleplatser, som inte ingår i denna sammanställning.

Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Barnbidrag

Barnbidragen ska utjämna de ekonomiska villkoren mellan familjer med och utan barn.

Antal barn i december 2019

I december 2019 fanns det knappt 1 004 000 flickor och 1 064 000 pojkar i åldrarna 0–16 år. Jämfört med år 2018 ökade antalet barn 0–16 år med 1 procent till drygt 2 067 000 barn år 2019.

■ Barnbidrag år 2019

Ålder	Antal mottagare		Andelen mottagare med flerbarnstillägg ¹	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0–19	2 145	1 767	4,8	0,3
20–24	20 644	5 130	26,0	13,2
25–29	103 389	42 023	44,8	26,9
30–34	200 739	100 104	61,9	36,3
35–39	231 651	109 834	72,6	41,5
40–44	228 672	79 098	65,9	42,6
45–49	177 558	46 859	44,2	41,0
50–54	71 127	21 433	22,8	34,3
55–	15 387	12 401	9,8	27,5
Samtliga	1 051 312	418 649	56,2	37,6

¹ I denna tabell inkluderas enbart föräldrar som får flerbarnstillägg för barn med allmänt barnbidrag eller förlängt barnbidrag. Flerbarnstillägg för barn med studiehjälp inkluderas inte. Andelen mottagare med flerbarnstillägg är därför lågt skattad.

Knappt 1,5 miljoner föräldrar mottog allmänt barnbidrag, flerbarnstillägg och/eller förlängt barnbidrag under år 2019. Sedan lagändringen om delat barnbidrag trädde i kraft 2014 har andelen kvinnor som mottar ersättningen minskat från 88 till 72 procent och andelen män på mot-

svarande sätt ökat från 12 till 28 procent. Andelen av mottagarna som fick flerbarnstillägg var drygt 56 procent för kvinnor och knappt 38 procent för män. År 2019 betalades det ut 33,2 miljarder kronor i barnbidrag.

Regler 2019

Med barnbidrag menas allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag och flerbarnstillägg. Föräldrar har rätt till allmänt barnbidrag för barn som är bosatta i Sverige till och med det kvartal då barnet fyller 16 år. Därefter kan föräldern få förlängt barnbidrag om barnet går i grundskolan eller i särskola. För barn födda före den 1 mars 2014 betalas hela barnbidraget ut till en utav vårdnadshavarna. Om barnet bor växelvist hos båda föräldrarna betalas barnbidraget med hälften till vardera föräldern efter anmälan av någon av dem, om föräldern gör sannolikt att det finns ett växelvist boende. Föräldrar till barn födda den 1 mars 2014 eller senare, som har gemensam vårdnad, får delat barnbidrag. Det

innebär att de får 625 kronor var per månad när månadsbeloppet är 1 250 kronor. Om föräldrarna vill ändra så att hela barnbidraget betalas till den ena av föräldrarna ska de anmäla det gemensamt.

En förälder som har allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag eller studiehjälp från CSN för två eller fler barn får också flerbarnstillägg. Barnbidraget är skattefritt. Från mars 2019 var barnbidraget 1 250 kronor per barn och månad. Flerbarnstillägget år 2019 var 150 kronor per månad för andra barnet, 730 kronor för tredje barnet, 1 740 kronor för det fjärde barnet och 1 250 för varje ytterligare barn.

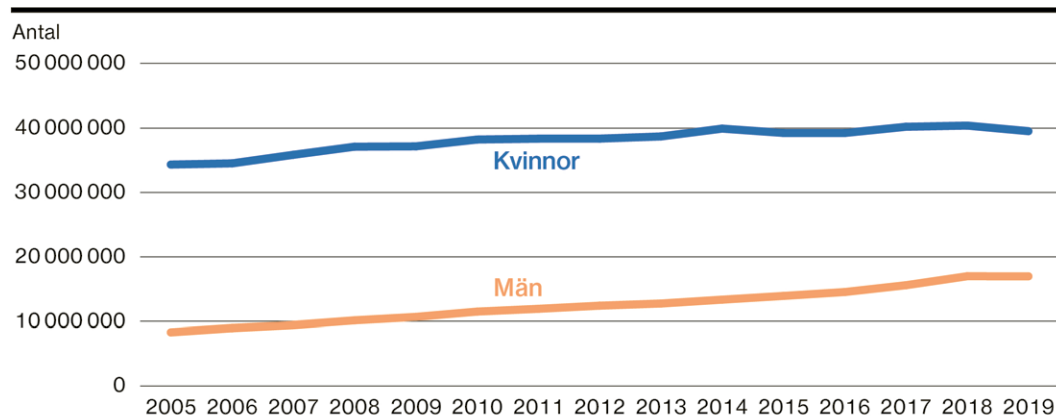
	Månadsbelopp år 2019, kronor			Årsbelopp år 2019, kronor
	Barnbidrag	Flerbarnstillägg	Totalt	
1 barn	1 250	–	1 250	15 000
2 barn	2 500	150	2 650	31 800
3 barn	3 750	730	4 480	53 760
4 barn	5 000	1 740	6 740	80 880

Från och med det femte barnet lämnas ytterligare 1 250 kronor per barn och månad

Föräldrapenning

Föräldrapenningen ska underlätta för föräldrar att kombinera föräldraskap med arbete eller studier.

Dagar med föräldrapenning

I början av 2000-talet ökade antalet födda barn och likaså de uttagna dagarna med föräldrapenning. Sedan dess har flera förändringar i regelverket gjorts, gällande bland annat antal ersatta dagar och ersättningsnivåns storlek. År 2019 betalades

det ut knappt 56 miljoner dagar med föräldrapenning, varav 70 procent till kvinnor. Mäns uttag av dagar har ökat sedan 2004, från 20 procent av de utbetalade dagarna år 2005 till 30 procent av dagarna under år 2019.

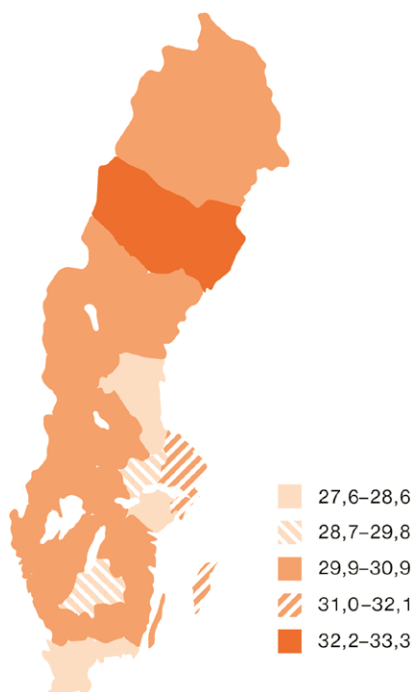
Föräldrapenning år 2019

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-19	957	45	166	78	248	278
20-24	17 344	3 574	144	49	360	547
25-29	82 708	37 585	116	46	498	663
30-34	146 952	99 399	92	46	567	707
35-39	133 529	120 150	69	43	576	703
40-44	74 161	88 964	49	37	544	671
45-49	21 265	43 086	35	34	502	648
50-54	2 169	13 586	34	34	479	625
55-	174	5 108	36	37	422	611
Samtliga	479 259	411 497	82	41	534	684

Av totalt 32,7 miljarder kronor som betalades ut i föräldrapenning under år 2019 gick 65 procent till kvinnor och 35 procent till män. Av mottagarna var 54 procent kvinnor och 46 procent män. För både kvinnor och män var det genomsnittliga antalet utbetalda dagar färre i de äldre åldersklasserna. Det beror bland annat på att unga föräldrar oftare har yngre barn och att föräldrarna oftast tar ut större delen av föräldrapenningdagarna när barnet är yngre.

Det genomsnittliga ersatta dagbeloppet för män var 28 procent högre än för kvinnor, vilket bland annat beror på skillnaden i mäns och kvinnors arbetsinkomster och skillnaden i uttaget av föräldrapenning. Kvinnor tog exempelvis ut föräldrapenning på grundnivå i större utsträckning än män, vilket ger en lägre dag ersättning.

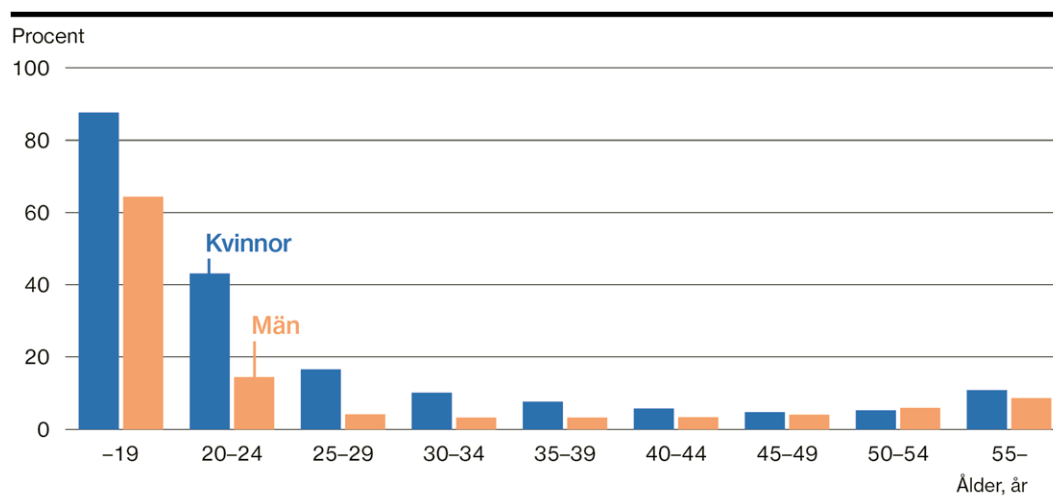
Mäns andel av föräldrapenningdagarna efter län år 2019

Av alla dagar med föräldrapenning som betalades ut under år 2019 tog männen ut 30 procent. Andelen var högst i Västerbottens län, 33 procent, och lägst i Gävleborgs län, 28 procent. Inom många av länen var spridningen mellan olika kommuner stor.

Mäns andel av föräldrapenningdagarna är beroende av hur många föräldrapenningdagar kvinnor tar ut. Detta innebär att trots att det kan finnas skillnader i andel mellan två länder så kan mäns genomsnittliga uttag per barn vara detsamma, skillnaden i andel beror då på att kvinnors uttag varierar mellan länen.

Andel mottagare av föräldrapenning på grundnivå år 2019

Andelen föräldrar som enbart tar ut föräldrapenning på grundnivå sjunker med stigande ålder fram till 50 års ålder, då andelen åter börjar öka.

I åldersgruppen 19 år eller yngre tog 90 procent av kvinnorna och 65 procent av männen enbart ut

föräldrapenning på grundnivå år 2019. Antalet mottagare av föräldrapenning i den yngsta åldersgruppen är dock få.

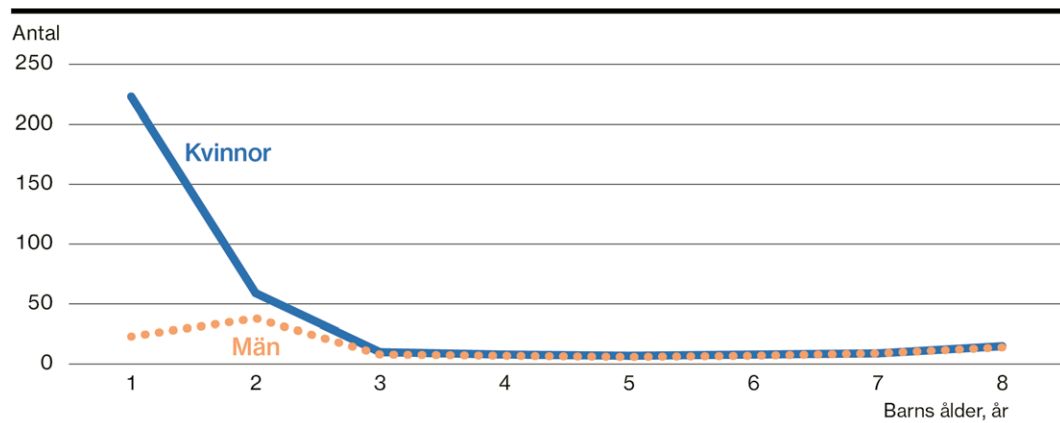
■ Föräldrapenning på grundnivå samt genomsnittlig ersättning oavsett nivå efter födelseregion år 2019

Föräldrars födelseregion	Andel mottagare enbart grundnivå, procent		Medelbelopp (oavsett ersättningsnivå), kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Sverige	3,0	0,9	598	720
Norden utom Sverige	6,7	2,5	596	708
EU 28 utom Norden	11,7	3,1	537	700
Övriga Europa	14,9	3,9	494	656
Afrika Söder om Sahara	50,7	15,3	328	557
Asien utan Mellanöstern	33,8	11,0	410	629
MENA + Turkiet (20 länder)	48,0	20,6	356	530
Nordamerika	14,6	6,4	542	660
Sydamerika	14,8	4,6	502	644
Oceanien	17,6	3,7	574	682
Samtliga	11,0	3,7	534	684

Under 2019 var det 11 procent kvinnor och knappt 4 procent män som enbart tog ut föräldrapenning på grundnivå eftersom de inte uppfyllde kraven för att få inkomstrelaterad föräldrapenning. Andelen var lägst bland föräldrar födda i Sverige. Det var mer vanligt bland kvinnor än bland män att enbart ta ut föräldrapenning på grundnivå, oavsett födelseregion.

Inrikes födda föräldrar hade högre genomsnittlig ersättning per dag jämfört med föräldrar födda i ett annat land än Sverige. Kvinnor hade, oavsett födelseregion, i genomsnitt lägre ersättning per dag jämfört med mäns ersättning.

■ Genomsnittligt antal uttagna dagar med föräldrapenning vid olika åldrar för barn födda år 2011

Föräldrar har möjlighet att ta ut föräldrapenning fram till dess att barnet har fyllt åtta år eller gått ut det första skolarbetet om barnet är fött före 2014. Föräldrar till barn födda 2014 eller senare kan ta ut föräldrapenning fram till den dagen barnet fyller 12 år. För de barn som föddes år 2011 och fyllde 8 år

2019 togs de allra flesta föräldrapenningdagarna ut under barnets första levnadsår och då främst av kvinnor. Från det att barn är 3 år gamla är skillnader i antalet uttagna dagar för kvinnor och män minimala.

■ Barn för vilka föräldrar har tagit ut föräldrapenning år 2019

Ålder	Antal barn		Andel barn	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0	49 074	51 971	88	87
1	56 002	59 223	97	97
2	46 821	49 316	80	80
3	44 018	46 369	72	72
4	40 689	43 815	69	69
5	30 850	32 736	51	51
6	35 794	38 290	60	60
7	37 742	39 973	62	62
8	35 969	37 963	60	60
Samtliga	376 959	399 656	71	71

För 88 procent av barn som föddes under år 2019 (0 år i tabellen) tog minst en förälder ut föräldrapenning under året. Från det att barn är 2 år gamla blir det mindre vanligt att föräldrarna tar ut för-

äldrapenning. Totalt utbetalades föräldrapenning för 71 procent av alla barn i åldrarna 0–8 år under år 2019.

Regler 2019

Föräldrar kan få föräldrapenning med anledning av ett barns födelse eller adoption under sammanlagt 480 dagar per barn. För 390 av dagarna är ersättningen relaterad till föräldrarnas inkomst. Det finns en grundnivå på 250 kronor per dag för föräldrar som inte uppfyller kraven för att få inkomstrelaterad ersättning eller har låga eller inga inkomster. För de resterande 90 dagarna får föräldern ersättning motsvarande en lägstanivå som är 180 kronor per dag för alla.

Om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet har båda rätt till hälften av det totala antalet föräldrapenningdagar. En förälder kan dock avstå från dagar med föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för 90 dagar som är reserverade för vardera föräldern. Huvudregeln är att föräldrapenningförmåner inte får betalas ut till båda föräldrarna för samma barn och tid. Båda föräldrarna kan dock ta ut föräldrapenning samtidigt i högst 30 dagar under barnets första levnadsår. Försäkringskassan har valt att kalla det samtida uttaget av föräldrapenning för dubbeldagar.

Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Föräldrapenning kan som regel tas ut tills barnet har fyllt åtta år eller avslutat första skolåret. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och maximal ersättning baseras på 10 prisbasbelopp.

År 2019 motsvarade det en maximal ersättning på 989 kronor per dag.

Från den 1 januari 2014 infördes nya bestämmelser inom föräldrapenningen. Bestämmelserna tillämpas på barn födda 2014 och senare och innebär bland annat att antalet dagar på de olika ersättningsnivåerna fördelas jämnt mellan föräldrarna. De innebär också att tidsramen inom vilken föräldrapenning kan beviljas förlängs till dess barnet har fyllt 12 år, eller till den senare tidpunkt då barnet slutat femte klass. En annan förändring är att föräldrapenning bara kan betalas ut under högst 96 dagar för barn som har fyllt 4 år.

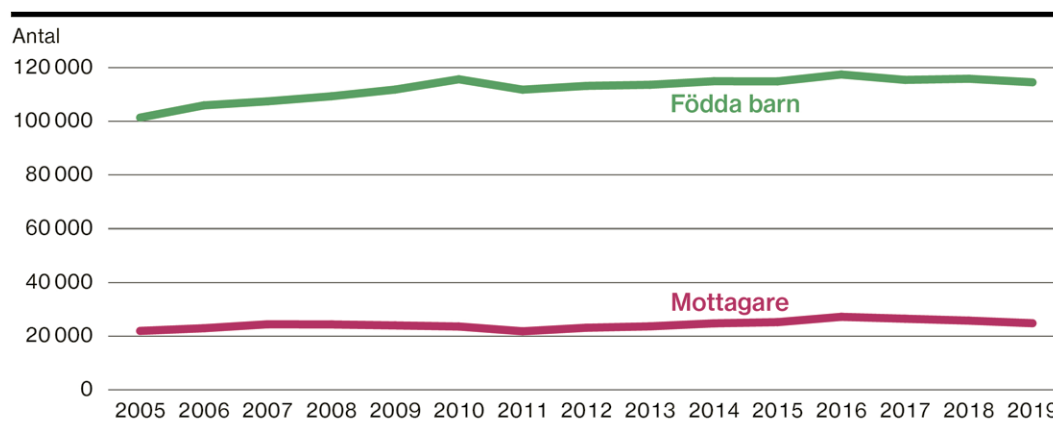
Från den 1 januari 2016 utökades antalet reserverade dagar för respektive vårdnadshavare från 60 till 90 dagar. Detta gäller för barn födda den 1 januari 2016 eller senare. Det gäller också vid adoption där en förälder har fått barnet i sin vård den 1 januari 2016 eller senare.

Från den 1 juli 2017 infördes en begränsning inom föräldrapenningen för barn som blir bosatta i Sverige när det kommer från ett annat land utanför EU/EES eller Schweiz efter barnets första levnadsår. Om barnet är 1 år eller mer när det bosätter sig i Sverige betalas föräldrapenning ut i högst 200 dagar för barnet. Om barnet är 2 år eller mer när det bosätter sig i Sverige betalas föräldrapenning ut i högst 100 dagar för barnet.

Graviditetspenning

Genom graviditetspenning kan gravida kvinnor som inte kan fortsätta att förvärvsarbeta få möjlighet till ledighet och vila.

■ Graviditetspenning

Under senare delen av graviditeten har många kvinnor i någon omfattning ersättning från socialförsäkringen i form av graviditetspenning, sjuk-

penning eller föräldrapenning. Under perioden 2005–2019 har ungefär var femte födsel föregåtts av graviditetspenning.

■ Graviditetspenning år 2019

Ålder	Antal mottagare	Antal dagar i medeltal	Medelbelopp kronor per dag
0–24	2 211	40	573
25–29	9 648	41	629
30–34	8 529	41	642
35–39	3 628	40	641
40–44	743	41	636
45–	63	36	627
Samtliga	24 822	41	630

Under år 2019 betalades det ut knappt 607 miljoner kronor i graviditetspenning till knappt 25 000 kvinnor. Flest antal mottagare var i åldern 25–34 år,

vilket även är åldersgruppen där det är mest vanligt att kvinnor föder barn.

Regler 2019

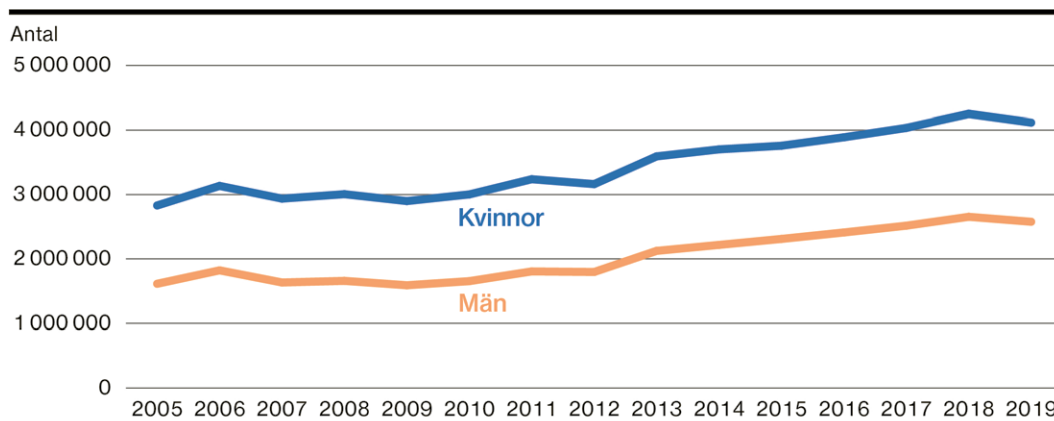
En gravid kvinna med ett fysiskt ansträngande arbete kan få graviditetspenning om arbetsgivaren inte kan omplacera henne till ett annat arbete som passar henne bättre under slutet av graviditeten. Graviditetspenning kan betalas ut under högst 50 dagar under de två sista månaderna av graviditeten. Finns det enligt

arbetsmiljölagen förbud mot ett visst arbete under graviditeten har en kvinna rätt till graviditetspenning för varje dag som förbudet gäller (vilket kan innebära hela graviditeten, dock betalas graviditetspenning aldrig ut för de tio sista dagarna innan beräknad förlossning).

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn gör det möjligt för föräldrar eller närstående att få ersättning för att vara hemma från arbetet med sjuka barn.

Dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn

Antalet dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn var ganska stabilt fram till och med år 2012. År 2013 ökade antalet dagar och har fortsatt öka sedan dess fram till år 2019 när antalet har minskat något. Det är en mängd olika faktorer som kan ligga bakom ökningen mellan år 2013 och 2018 där ökat antal barn i befolkningen är en viktig delförklaring. Dessutom har det blivit enklare att ansöka om ersättning vilket kan ha bidragit till ökningen. Minskningen av antalet

dagar år 2019 kan bero på en något mildare influensasäsong än vanligt samt att antal kontroller inom ärenden om vård av barn har ökat betydligt sedan 2017.

Kvinnors och mäns andel av dagarna har endast förändrats marginellt under perioden. År 2005 tog kvinnor ut 64 procent och män 36 procent av dagarna. Motsvarande siffror för år 2019 var 61 procent för kvinnor och 39 procent för män. Totalt togs det ut 6,7 miljoner dagar år 2019.

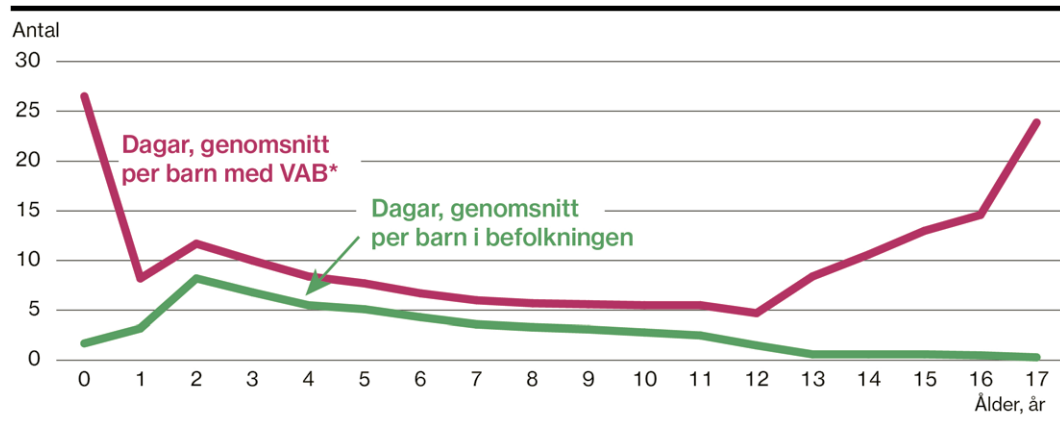
Tillfällig föräldrapenning för vård av barn år 2019

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-24	4 244	1 884	9,7	7,9	801	961
25-29	44 606	25 676	10,1	7,6	875	999
30-34	111 925	76 450	9,4	7,3	923	1 011
35-39	136 635	102 775	8,4	6,8	951	1 014
40-44	113 631	90 485	7,5	6,3	965	1 013
45-49	58 408	55 621	7,2	6,1	971	1 007
50-54	15 393	21 633	7,7	6,3	964	1 003
55-59	4 784	6 730	5,5	6,6	965	980
60-64	3 093	2 124	2,8	6,1	990	997
65-	453	350	2,8	6,0	975	984
Samtliga	493 172	383 728	8,3	6,7	940	1 010

Under år 2019 betalades det ut tillfällig föräldrapenning för vård av barn till knappt 877 000 personer, varav 56 procent var kvinnor och 44 procent var män. Totalt betalades det ut 6,4 miljarder

kronor, varav 60 procent gick till kvinnor och 40 procent till män. I genomsnitt använde kvinnor drygt 8 dagar och män knappt 7 dagar under året.

■ Genomsnittligt antal dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn efter barnets ålder år 2019

* VAB står för tillfällig föräldrapenning för vård av barn.

Antalet dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av barn per barn i befolkningen (oavsett om föräldrarna använt ersättningen eller inte) är som högst vid 2 års ålder. Därefter sjunker antalet dagar med barnets stigande ålder.

För barn födda under 2019 (0 år i figuren) och för barn som är 12 år eller äldre är det genomsnitt-

liga antalet dagar per barn i befolkningen lågt. Däremot är det genomsnittliga antalet dagar per barn med ersättning högt i de åldrarna. Det beror på att ersättningen för dessa barn främst används för allvarligt sjuka barn.

■ Barn i åldern 0–11 år för vilka tillfällig föräldrapenning för vård av barn har utbetalats år 2019

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0	3 172	4 243	6	7
1	22 531	24 720	39	40
2	40 681	43 287	69	70
3	41 118	43 448	67	68
4	38 673	42 236	65	66
5	39 680	42 168	66	66
6	37 779	40 441	63	64
7	36 070	38 548	59	60
8	34 326	36 714	57	58
9	34 001	36 349	55	55
10	30 771	33 074	51	51
11	27 058	29 924	45	47
Samtliga	385 860	415 152	53	54

Under år 2019 betalade Försäkringskassan ut tillfällig föräldrapenning för vård av barn för 801 000 barn i åldern 0–11 år. Vanligast var att dagar betalades ut för barn som är 2 år, där 69 procent av alla flickor och 70 procent av alla pojkar hade en

förälder eller annan närstående som använde ersättningen. Motsvarande siffra för alla barn i åldersgruppen 0–11 år var 53 procent för flickor och 54 procent för pojkar.

Regler 2019

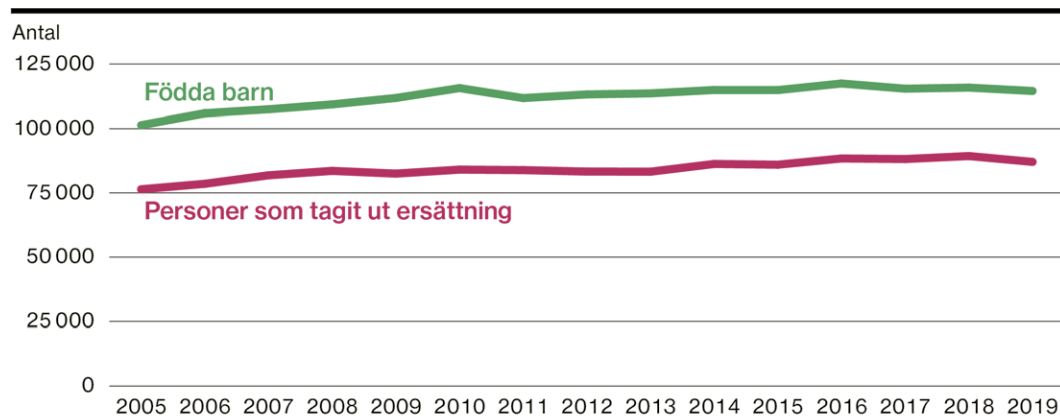
Om en förälder behöver avstå från förvärvsarbete i samband med sjukdom eller smitta hos barnet, sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare, besök i samhällets förebyggande hälsovård med mera kan hen ha rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barn. Detta gäller barn under 12 år och i vissa fall även äldre barn. Normalt kan ersättning för 60 dagar per barn och år betalas ut. När dessa har använts kan ytterligare 60 dagar tas ut, dock inte vid ordinarie vårdares sjukdom eller smitta. Rätten till tillfällig föräldrapenning för vård av barn kan

i vissa situationer överlåtas till en annan person, som i stället för föräldern stannar hemma från sitt arbete för att vårda barnet. Föräldrar till allvarligt sjuka barn som inte har fyllt 18 år kan få tillfällig föräldrapenning för vård av barn för obegränsat antal dagar. Båda föräldrarna kan då få ersättning för samma barn och tid. Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption ger möjlighet för fäder, en andra förälder, eller en annan person att med ersättning vara med vid förlossningen och vårda barn i samband med ett barns födelse eller adoption.

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption

Under 2000-talet har antalet födda barn i Sverige ökat och det har även antalet personer som tagit ut tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption gjort. För 76 procent av de barn som föddes 2019 har pappan, en annan förälder eller en annan person tagit ut ersättningen.

Tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption år 2019

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-24	7	2 155	9,7	9,6	895	976
25-29	86	17 215	8,4	9,7	1 015	1 022
30-34	218	31 131	8,8	9,7	1 033	1 031
35-39	195	21 762	8,2	9,6	1 020	1 028
40-44	153	9 371	7,5	9,5	1 021	1 021
45-49	125	3 114	7,6	9,5	954	1 010
50-54	121	853	7,9	9,3	954	998
55-59	117	232	8,0	9,2	1 040	983
60-	127	108	7,7	8,8	1 003	988
Samtliga	1 149	85 941	8,0	9,6	1 008	1 025

Under år 2019 fick drygt 87 000 personer tillfällig föräldrapenning i samband med barns födelse eller adoption. Av mottagarna var drygt 1 procent kvinnor och knappt 99 procent män. Sammanlagt

betalades det ut 867 miljoner kronor för denna ersättning. Cirka 1 procent av beloppet betalades ut till kvinnor.

Regler 2019

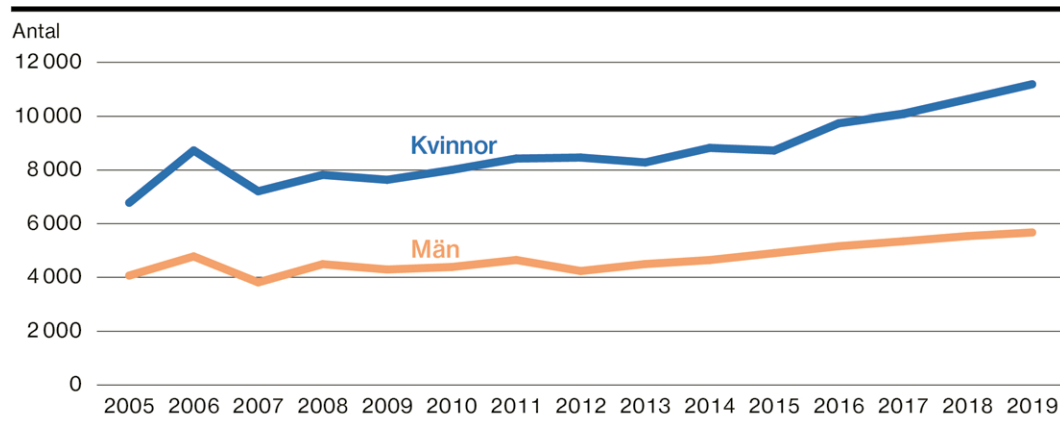
I samband med ett barns födelse har fadern eller barnets andra förälder rätt till tillfällig föräldrapenning under 10 dagar per barn när hen avstår från förvärvsarbete. Dessa dagar kan under vissa förhållanden användas av annan person än fadern eller barnets andra förälder. Vid adoption har föräldrarna rätt till fem dagar

var. Dagarna får tas ut längst till och med den sextionde dagen efter den dag barnet har kommit hem eller den dag adoptivföräldern har fått barnet i sin vård. Ersättningsnivån är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar

Genom tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar kan föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) få ersättning när de deltar i föräldrautbildningar med mera.

Dagar med tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar

Antalet utbetalade kontaktdagar har ökat sedan början av 2000-talet. Kvinnor tog ut 66 procent och män 34 procent av det totala antalet dagar år 2019. Toppen under år 2006 beror till stor del på felaktiga registreringar.

Tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar år 2019

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-29	96	35	2,2	1,3	893	944
30-34	524	208	2,0	2,0	915	981
35-39	1 222	577	2,0	1,7	953	986
40-44	1 572	756	2,1	2,0	963	1005
45-49	1 240	755	2,1	1,9	972	986
50-54	517	388	2,3	2,3	983	997
55-	115	165	2,4	2,4	964	990
Samtliga	5 286	2 884	2,1	2,0	959	992

Knappt 8 200 föräldrar använde kontaktdagar för barn som omfattas av LSS under år 2019. Av dessa var 65 procent kvinnor och 35 procent män. Totalt

betalades det ut 16,3 miljoner kronor i tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar, varav 66 procent till kvinnor och 34 procent till män.

Regler 2019

Föräldrar till barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har rätt till tio så kallade kontaktdagar per barn och år, för barn upp till 16 år. Dessa dagar kan tas ut för föräldrautbildning, vid inskolning eller besök i den förskoleverksamhet

eller skolbarnomsorg som barnet deltar i. Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels dag. Ersättningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit

Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit ger möjlighet för föräldrar att få ersättning för att vara hemma från arbetet i samband med att barn har avlidit.

■ Tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit år 2019

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-24	14	11	9,9	10,2	885	919
25-29	82	75	9,3	9,1	888	997
30-34	121	116	9,3	9,4	934	968
35-39	82	101	9,2	9,1	953	1027
40-44	40	61	9,4	9,2	934	1030
45-49	15	39	9,4	9,9	954	935
50-	11	25	8,5	8,5	920	891
Samtliga	365	428	9,3	9,3	926	987

Knappt 800 föräldrar fick utbetalt dagar i samband med att ett barn har avlidit under år 2019. Av dessa var 46 procent kvinnor och 54 procent män. Både kvinnor och män tog i genomsnitt ut 9,3 dagar.

Totalt betalades det ut 7 miljoner kronor i tillfällig föräldrapenning i samband med att ett barn har avlidit, varav 45 procent till kvinnor och 55 procent till män.

Regler 2019

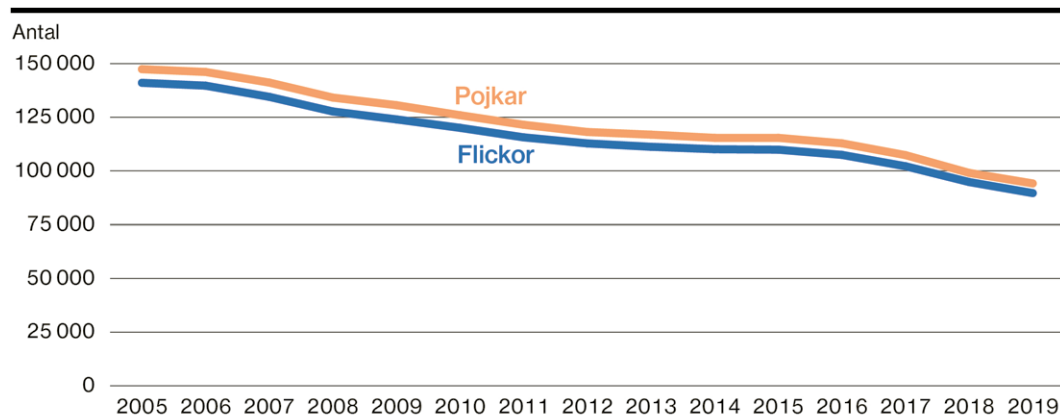
Föräldrar till ett barn som avlider kan få ersättning i 10 dagar för att avstå från förvärvsarbete. Dagarna får tas ut längst till och med 90 dagar efter den dag barnet har avlidit. Ersättningen kan tas ut som hel, tre fjärdedels, halv, en

fjärdedels eller en åttondels dag och är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten. Maximal ersättning baserar sig på 7,5 prisbasbelopp.

Underhållsstöd

Genom underhållsstöd garanteras barn till särlevande föräldrar underhåll även när den bidragsskyldiga föräldern inte bidrar till barnets försörjning.

Barn med underhållsstöd

Under 2000-talet har antalet barn med underhållsstöd minskat. Detta kan bland annat förklaras av de låga födelsetalen i slutet av 1990-talet samt att det har blivit vanligare att barn bor växelvis hos sina föräldrar och att underhållet därmed regleras direkt. En bidragande orsak till minskningen kan även vara att Försäkringskassan arbetat aktivt med att separerade föräldrar ska reglera under-

hållet på egen hand. Under år 2016 infördes nya regler kring underhållsstöd som kan ha bidragit till minskningen av barn med underhållsstöd. Regeländringarna innebär att Försäkringskassan slutar att betala ut underhållsstöd om myndigheten bedömer att föräldrarna kommer kunna lösa underhållet utan myndighetens inblandning.

Underhållsstöd efter barnets ålder i december 2019

Ålder	Antal barn		Andel av respektive åldersgrupp, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-2	4 880	5 361	2,8	2,9
3-5	9 794	10 293	5,4	5,4
6-8	13 700	14 277	7,6	7,5
9-11	16 837	17 686	9,2	9,1
12-14	18 863	19 800	10,8	10,7
15-17	20 834	22 027	12,5	12,3
18-19	4 953	4 924	4,7	4,2
Samtliga	89 861	94 368	7,7	7,6

Totalt fick föräldrar till drygt 184 000 barn underhållsstöd. Det motsvarar knappt 8 procent av alla barn i åldrarna 0-19 år. Andelen var som högst

för barn i åldrarna 15-17 år, där drygt 12 procent av alla barn hade en förälder som fick underhållsstöd från Försäkringskassan.

■ Underhållsstöd i december 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-24	7 583	4 440	1 581	1 363
25-29	9 631	580	2 023	1 665
30-34	17 606	1 539	2 375	1 977
35-39	21 788	2 573	2 649	2 243
40-44	20 761	3 222	2 626	2 359
45-49	16 252	3 105	2 499	2 347
50-54	8 484	1 987	2 364	2 255
55-59	2 632	1 088	2 326	2 173
60-	443	718	2 740	2 217
Samtliga	105 180	19 252	2 034	2 410

Under år 2019 betalades det ut 2,7 miljarder kronor i underhållsstöd. En stor del av det belopp som betalas ut av Försäkringskassan betalas senare tillbaka av bidragsskyldiga föräldrar. Av mottagarna var 85 procent kvinnor och 15 procent män.

Förlängt underhållsstöd betalas direkt till det myndiga barnet vilket gör att en stor andel av mottagarna upp till 24 år består av barn med förlängt underhållsstöd.

■ Bidragsskyldiga föräldrar i december 2019

Ålder	Antal bidragsskyldiga		Antal med skuld		Medelskuld ¹ kronor i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-24	250	1 513	15	176	2 783	6 326
25-29	1 146	5 460	199	1474	5 128	8 058
30-34	2 461	11 021	525	3351	9 003	11 612
35-39	3 551	15 419	877	4814	10 555	14 759
40-44	3 502	18 004	980	5766	10 560	16 812
45-49	2 658	17 203	849	5916	12 042	17 422
50-54	1 454	12 606	547	4864	10 976	18 553
55-59	428	7 302	197	3234	10 745	16 685
60-	71	4 920	115	3163	10 122	15 405
Samtliga	15 521	93 448	4 304	32 758	10 433	15 748

¹ Medelskulden är beräknad på den andel av de bidragsskyldiga som har en skuld till Försäkringskassan. Detta innebär att den skuld som har övergått till Kronofogdemyndigheten för indrivning inte inkluderas i tabellen.

Av de knappt 109 000 bidragsskyldiga föräldrarna i december 2019 var 14 procent kvinnor och 86 procent män. Bland bidragsskyldiga kvin-

nor var det 28 procent som hade en skuld till Försäkringskassan. Motsvarande siffra för män var 35 procent.

Regler 2019

Föräldrar är underhållsskyldiga för sitt barn tills det fyller 18 år, eller längre om barnet fortfarande går i skolan. När barnet bor stadigvarande hos en av föräldrarna ska den andra föräldern betala underhållsbidrag. Föräldrarna kan komma överens om ett lämpligt belopp eller beräkna det efter föräldrabalkens regler. Storleken på underhållsbidraget bestäms då efter barnets behov och föräldrarnas ekonomiska förmåga. Ett barn kan få underhållsstöd från Försäkringskassan om:

- den förälder som ska betala underhållsbidrag inte gör det eller betalar mindre än underhållsstödsbeloppet,
- faderskapet för barnet inte är fastställt,
- en ensamstående förälder har adopterat ett barn från utlandet.

Under 2019 trädde en lagändring i kraft som gör att underhållsstödsbeloppet för barn under 11 år ändras. Ändringen innebär att underhållsstödet är högst 1 573 kronor t.o.m. månaden när barnet fyller 11 år, 1 723 kronor t.o.m. månaden när barnet fyller 15 år och 2 073 kronor fr.o.m. månaden efter att barnet har fyllt 15 år.

Förlängt underhållsstöd kan betalas ut under den tid barnet bedriver studier som ger rätt till

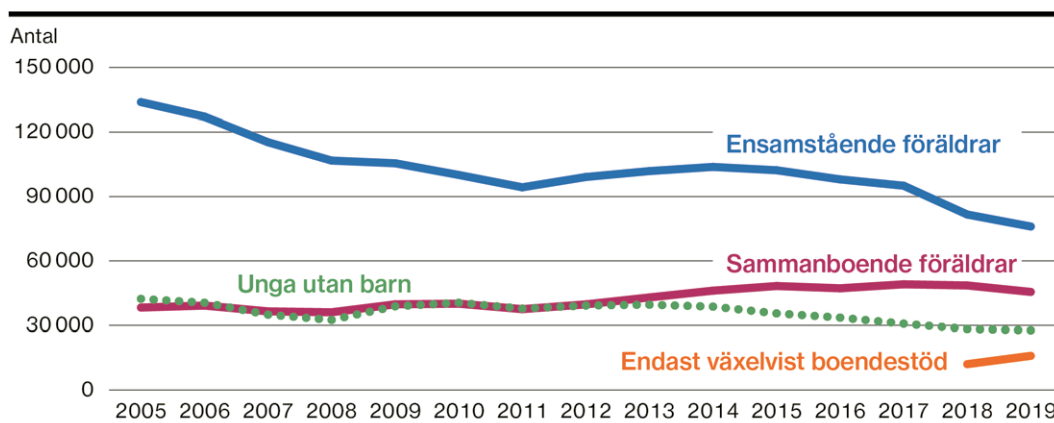
förlängt barnbidrag eller studiehjälp enligt 2 kap. studiestödslagen men längst till och med juni det år då barnet fyller 20 år.

Underhållsstöd kan utbetalas i form av fullt underhållsstöd, utfyllnadsbidrag eller underhållsstöd vid växelvis boende. Bestämmelserna om underhållsstöd och förlängt underhållsstöd vid växelvist boende upphörde att gälla från och med den 1 mars 2018. Därefter betalar Försäkringskassan bara ut underhållsstöd för barn som omfattas av övergångsbestämmelserna. När fullt underhållsstöd betalas ut ska den bidragsskyldige föräldern betala tillbaka hela eller delar av stödet till Försäkringskassan. Beloppet som ska betalas tillbaka beräknas på inkomster i det senaste beslutet om slutlig skatt och fastställs till en procentsats beroende av hur många barn den bidragsskyldige ska försörja. Om den bidragsskyldige föräldern har betalat till Försäkringskassan i rätt ordning, i minst sex månader i följd, lämnas inte längre underhållsstöd till barnet om det inte finns särskilda skäl till det. Den bidragsskyldige föräldern förutsätts då kunna betala underhåll direkt till den andra föräldern i stället.

Bostadsbidrag

Bostadsbidrag ska ge barnfamiljer och ungdomshushåll med låga inkomster en möjlighet att bo i fullvärdiga och tillräckligt rymliga bostäder.

Hushåll med bostadsbidrag i december

Antalet hushåll med bostadsbidrag har minskat sedan början av 2000-talet. Minskningen beror delvis på de regeländringar som gjorts under tidsperioden, och delvis på att inkomsterna höjts samtidigt som inkomstgränserna för bidraget inte har ändrats i samma takt.

Efter år 2011 har det särskilda bidraget för barnfamiljer höjts vid två tillfällen, 2012 och 2014. År 2012 sänktes dessutom golvet för barnfamiljers

boendekostnader. För ungdomshushåll utan barn blev en större andel av bostadskostnaden bidragsgrundande. Mellan år 2012 och 2014 ökade antalet hushåll med barn som hade bostadsbidrag, men sedan dess har antalet minskat något.

I december 2019 betalades det ut bostadsbidrag till drygt 165 000 hushåll. Knappt 17 procent av de som fick bidraget var ett ungdomshushåll utan barn.

Bostadsbidrag december 2019

Ålder	Antal hushåll efter typ			Medelbelopp per hushåll, kronor i dec.		
	Ensamstående		Sammanboende	Ensamstående		Sammanboende
	Kvinnor	Män		Kvinnor	Män	
0-24	11 226	11 658	2 100	1 387	934	1 873
25-29	11 929	5 294	5 164	2 303	1 005	2 126
30-34	14 395	1 397	8 215	2 791	2 089	2 387
35-39	15 821	2 076	9 121	2 772	2 186	2 596
40-44	15 027	2 497	7 854	2 645	2 211	2 766
45-49	11 914	2 352	6 124	2 545	2 228	2 785
50-54	6 484	1 863	4 058	2 515	2 329	2 738
55-59	2 337	1 340	2 152	2 564	2 366	2 732
60-	445	1 051	1 366	2 761	2 470	2 816
Samtliga	89 578	29 528	46 154	2 463	1 508	2 568

Bostadsbidrag går främst till ensamstående föräldrar och då oftast till kvinnor. Under år 2019 utbetalades drygt 4,6 miljarder kronor i bostadsbidrag. Knappt 58 procent av beloppet gick till hus-

håll med en kvinna som ensam försörjare, knappt 12 procent av beloppet till hushåll med en man som ensam försörjare och knappt 31 procent av beloppet till hushåll med sammanboende.

Regler 2019

Barnfamiljer kan få bostadsbidrag. Även ungdomshushåll utan barn, där de sökande fyllt 18 år men inte är 29 år, kan få bostadsbidrag.

Bidragsbeloppet bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och inkomstens storlek. Bidraget kan betalas ut för längst tolv månader i taget.

De som söker bostadsbidrag ska bland annat uppskatta hur mycket de kommer att tjäna under det kalenderår som ansökan görs. Med hänsyn till dessa uppgifter beräknas ett preliminärt bostadsbidrag. Efter den tidpunkt då Skatteverket har meddelat beslut om slutlig skatt för bidragsåret fastställs slutligt

bostadsbidrag. Beslut om slutligt bostadsbidrag för år 2019 meddelas under år 2021.

För gifta och samboende med barn inkomstprövas bostadsbidraget individuellt. Bidraget minskas om årsinkomsten överstiger 71 000 kronor för vardera maken.

För en ensamstående förälder minskas bostadsbidraget om årsinkomsten överstiger 142 000 kronor.

För ungdomar utan barn minskas bidraget om årsinkomsten överstiger 41 000 kronor för ensamstående eller överstiger 58 000 kronor för makar tillsammans.

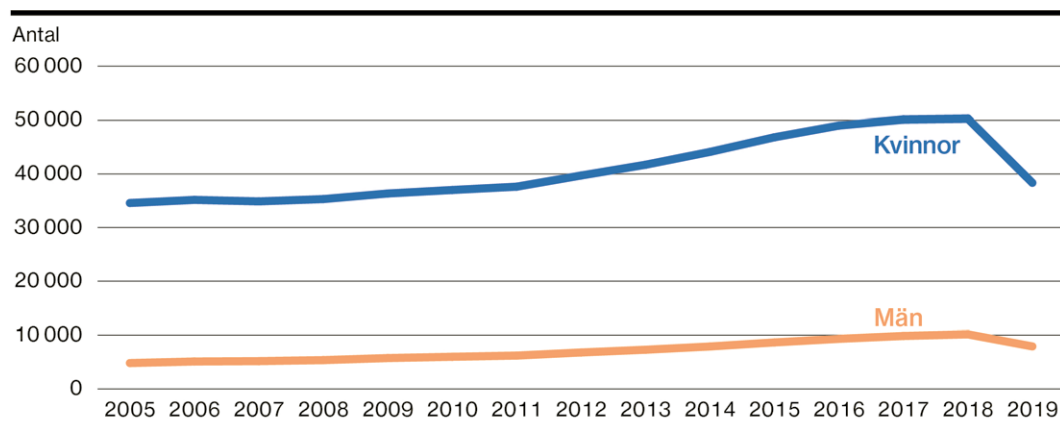
	Max. bostadsbidrag, kronor per månad	Max. boyta, kvm	Inkomstgräns över vilken bidrag reduceras, kronor per år	
			Ensamstående	Gifta/sambor
Barnfamiljer				
Antal hemmavarande barn				
1	3 400	80	142 000	71 000/sökande
2	4 200	100	142 000	71 000/sökande
3	5 200	120	142 000	71 000/sökande
4	5 200	140	142 000	71 000/sökande
5 eller fler	5 200	160	142 000	71 000/sökande
Hushåll utan barn				
18–28 år	1 300	60	41 000	58 000

Ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning

Vårdbidrag

Vårdbidrag är ett ekonomiskt stöd till föräldrar med barn som har en sjukdom eller funktionsnedsättning för att kunna ge den tillsyn, vård och stöd som krävs för att barnet ska kunna utvecklas på bästa sätt. Det kan också ge ersättning för vissa merkostnader som uppkommer på grund av barnets sjukdom eller funktionsnedsättning. Sedan 1 januari 2019 är det inte möjligt att ansöka om vårdbidrag.

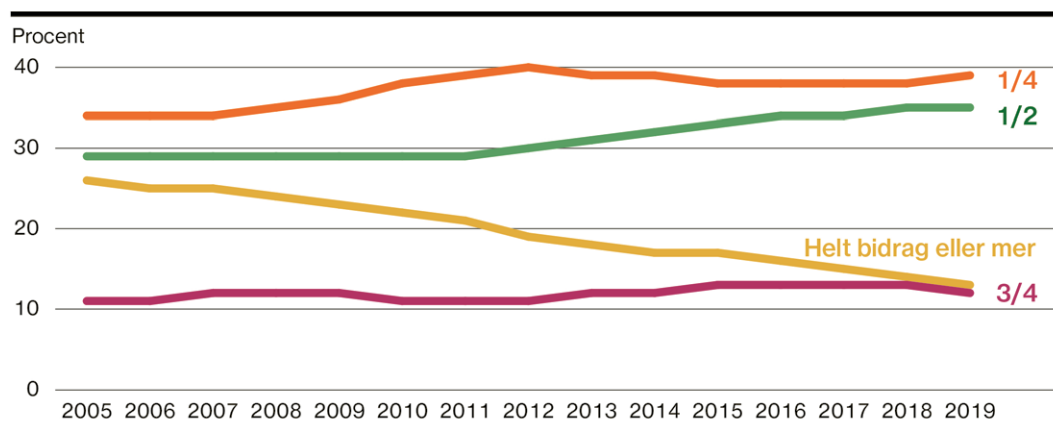
■ Vårdbidragsmottagare i december

Antalet föräldrar som får vårdbidrag för barn har ökat med 53 procent mellan år 2005 och 2018 för att gå ner med 23 procent år 2019 när det inte längre var möjligt att ansöka om vårdbidrag. Under hela tidsperioden har en majoritet av mottagarna varit kvinnor och år 2019 var 83 procent av mottagarna kvinnor och 17 procent män.

I december år 2019 fick 9 procent (4 211 personer) av vårdbidragsmottagarna ersättning för merkostnader i form av en skattefri merkostnadsdel. Knappt 1 procent (419 personer) fick enbart ersättning för merkostnader.

■ Andel vårdbidrag efter omfattning i december

Andelen mottagare av vårdbidrag som får partiell ersättning har ökat under perioden. Den lägsta nivån (en fjärdedels förmån) är den vanligast förekommande och omfattade år 2019 totalt

39 procent av alla vårdbidrag. Andelen vårdbidrag med hel omfattning eller mer har minskat under perioden, från att år 2005 motsvara 26 procent till att år 2019 motsvara 13 procent av alla vårdbidrag.

■ Vårdbidrag efter barnets ålder i december år 2019

Ålder	Antal barn		Andel barn vars föräldrar får vårdbidrag för mer än ett barn, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-2	193	255	11	15
3-5	1 082	1 965	17	15
6-8	1 987	4 586	21	20
9-11	3 202	7 384	27	23
12-15	5 817	11 960	27	24
16-19	4 187	7 541	24	22
Samtliga	16 468	33 691	24	22

I december år 2019 betalade Försäkringskassan ut vårdbidrag för drygt 50 000 barn. Knappt en fjär-

dedel av barnen fanns i familjer som hade vårdbidrag för flera barn.

■ Vårdbidrag efter förälderns ålder i december år 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-29	1 129	70	4 637	3 893
30-34	3 968	428	4 623	4 112
35-39	7 865	1 184	4 800	4 215
40-44	10 357	1 984	4 725	4 133
45-49	9 109	2 139	4 717	4 003
50-54	4 502	1 285	4 774	4 104
55-	1 410	825	4 816	4 344
Samtliga	38 340	7 915	4 734	4 124

Totalt betalades det ut vårdbidrag till knappt 46 300 föräldrar i december år 2019. Av mottagarna var 83 procent kvinnor och 17 procent män. Flest mottagare var i åldersgruppen 40-44 år.

Knappt 3,4 miljarder kronor betalades ut i vårdbidrag under år 2019, varav 85 procent till kvinnor och 15 procent till män.

Regler 2019

En förälder kan få vårdbidrag för sitt barn om barnet är i behov av särskild tillsyn eller vård under minst sex månader. Det gäller längst till och med juni månad det år då barnet fyller 19 år. Den särskilda tillsynen eller vården ska vara orsakad av barnets sjukdom eller funktionsnedsättning. Föräldern kan också få vårdbidrag om barnets sjukdom eller funktionsnedsättning innebär ökade utgifter (merkostnader).

Om föräldern vårdar flera barn med funktionsnedsättning i den aktuella åldern grundas rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt på merkostnadernas omfattning.

Vårdbidraget kan betalas ut som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån. Ett helt vårdbidrag uppgår till 2,5 prisbasbelopp per år vilket år 2019 innebar 9 688 kronor per månad. Vårdbidraget är skattepliktigt och pensionsgrundande. En viss del av vårdbidraget kan utges som ersättning för merkostnader. Denna merkostnadsdel av vårdbidraget är skattefri

och inte pensionsgrundande. Vårdbidrag som enbart är baserat på merkostnader behöver uppgå till minst 36 procent av prisbasbeloppet och som mest 62,5 procent av prisbasbeloppet för att lämnas med detta belopp.

Vårdbidrag som är baserat på vård och tillsyn kan även kombineras med merkostnader. I de fall godkända merkostnader uppgår till minst 18 procent av prisbasbeloppet och som mest 69 procent av prisbasbeloppet medför dessa en merkostnadsdel av vårdbidraget som är skattefri och inte pensionsgrundande. Om helt vårdbidrag beviljas baserat på enbart vård och tillsyn kan ersättningen för merkostnader beviljas utöver det hela vårdbidraget.

Den 1 januari 2019 infördes två nya ersättningar; omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning. De kommer på sikt att ersätta vårdbidraget. Sedan den 1 januari 2019 är det inte längre möjligt att ansöka om vårdbidrag. Det finns övergångsbestämmelser för personer som har vårdbidrag sedan tidigare.

Omvårdnadsbidrag

Från och med januari 2019 är det möjligt att ansöka om omvårdnadsbidrag. Omvårdnadsbidrag ska förbättra föräldrarnas ekonomiska förutsättningar att tillgodose barnets behov av omvårdnad och tillsyn till följd av en funktionsnedsättning.

■ Omvårdnadsbidrag efter barnets ålder i december år 2019

Ålder	Antal barn		Andel barn vars föräldrar får omvårdnadsbidrag för mer än ett barn, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-2	58	72	24	18
3-5	179	332	18	17
6-8	271	681	23	20
9-11	406	930	28	25
12-15	625	1 310	32	28
16-19	373	538	30	31
Samtliga	1 912	3 863	28	25

I december år 2019 betalade Försäkringskassan ut omvårdnadsbidrag för knappt 6 000 barn. Drygt en fjärdedel av barnen fanns i familjer som hade omvårdnadsbidrag för flera barn. 33 procent av barnen var flickor och 67 procent pojkar. Det är fler pojkar än flickor i alla åldrar.

■ Omvårdnadsbidrag efter föräldrarnas ålder i december år 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-29	187	17	3 892	3 633
30-34	604	80	4 024	3 298
35-39	1 036	170	4 062	3 455
40-44	1 125	235	4 151	3 451
45-49	915	226	3 966	3 547
50-54	404	119	4 024	3 689
55-	101	77	3 741	3 263
Samtliga	4 372	924	4 041	3 480

Totalt betalades det ut omvårdnadsbidrag till knappt 5 300 föräldrar i december år 2019. Av mottagarna var 83 procent kvinnor och 17 procent män. Flest mottagare var i åldersgruppen 40-44 år. Drygt 214 miljoner kronor betalades ut i omvårdnadsbidrag under år 2019, varav 84 procent till kvinnor och 16 procent till män.

Regler 2019

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få omvårdnadsbidrag. Bidraget ska förbättra föräldrarnas ekonomiska förutsättningar att tillgodose barnets behov av omvårdnad och tillsyn till följd av en funktionsnedsättning.

Två föräldrar kan ha rätt till omvårdnadsbidrag för ett barn till och med juni det år barnet fyller 19 år, om barnet på grund av funktionsnedsättning kan antas behöva omvårdnad och tillsyn utöver vad barn i samma ålder utan funktionsnedsättning har behov av under minst sex månader. Även den som likställs med förälder

till ett barn kan få omvårdnadsbidrag. Föräldrar kan ansöka var för sig eller gemensamt för ett eller flera barn.

Bidraget kan beviljas med olika nivåer (hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels) beroende på hur omfattande barnets behov av omvårdnad och tillsyn är. Om bidraget avser flera barn kan mer än ett helt omvårdnadsbidrag utgå. Ett helt omvårdnadsbidrag uppgår till 2,5 prisbasbelopp per år vilket år 2019 innebar 9 688 kronor per månad. Omvårdnadsbidraget är skattepliktigt och pensionsgrundande.

Merkostnadsersättning för barn

Från och med januari 2019 är det möjligt att ansöka om merkostnadsersättning. Merkostnadsersättning för barn är ett ekonomiskt stöd till föräldrar som har merkostnader med anledning av sitt barns funktionsnedsättning.

■ Merkostnadsersättning för barn efter barnets ålder i december år 2019

Ålder	Antal barn		Andel barn vars föräldrar får merkostnadsersättning för mer än ett barn, procent	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0-5	20	34	20	18
6-8	14	26	29	35
9-11	15	33	47	58
12-15	28	31	43	61
16-19	21	19	52	53
Samtliga	98	143	39	44

I december år 2019 betalade Försäkringskassan ut merkostnadsersättning för knappt 250 barn. Knappt 41 procent av barnen var flickor och

59 procent pojkar. Knappt 42 procent av barnen fanns i familjer som hade merkostnadsersättning för flera barn.

■ Merkostnadsersättning för barn efter föräldrarnas ålder i december år 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-34	39	4	1 600	1 453
35-39	35	10	1 617	1 589
40-44	33	11	1 393	1 740
45-49	31	14	1 531	1 453
50-54	10	10	1 279	1 589
55-	5	6	1 163	1 356
Samtliga	153	55	1 510	1 549

Totalt betalades det ut merkostnadsersättning till drygt 200 föräldrar i december år 2019. Av mottagarna var 74 procent kvinnor och 26 procent

män. Knappt 4 miljoner kronor betalades ut i merkostnadsersättning för barn under år 2019, varav 75 procent till kvinnor och 25 procent till män.

Regler 2019

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få merkostnadsersättning. Ersättningen ska kompensera merkostnader som föräldrar har till följd av barnets funktionsnedsättning.

En förälder kan få merkostnadsersättning för ett barn som har fått sin funktionsförmåga nedsatt under minst sex månader. Föräldrar kan ansöka var för sig eller gemensamt för ett eller flera barn. Även den som likställs med förälder till ett barn kan få merkostnadsersättning. Högst två föräldrar kan beviljas merkostnadsersättning för samma barn.

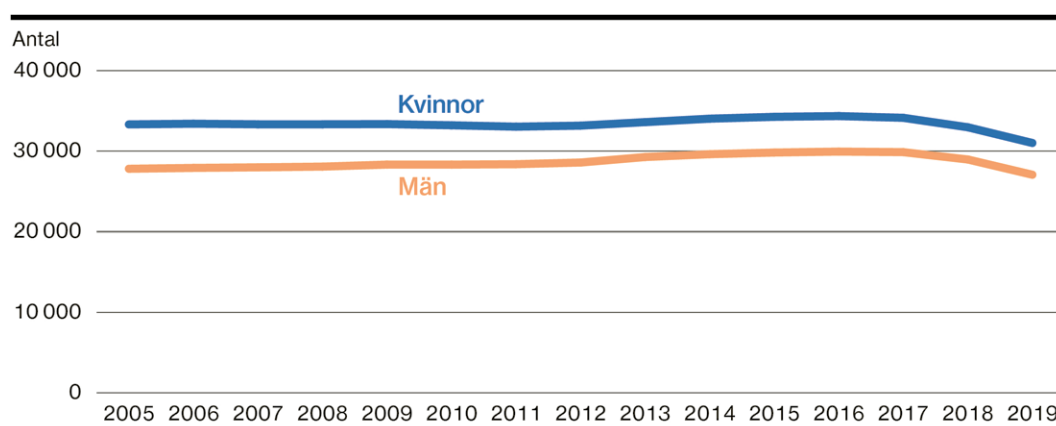
Ersättningen kan beviljas med olika nivåer av prisbasbeloppet (30, 40, 50, 60 eller 70 procent) beroende på hur höga merkostnaderna är. Merkostnadsersättning på 70 procent av prisbasbeloppet innebär år 2019 2 713 kronor per månad. Ersättningen är skattefri.

Om beslutet gäller flera barn kan merkostnadsersättning beviljas med mer än 70 procent av prisbasbeloppet.

Handikappersättning

Handikappersättning är ett ekonomiskt stöd till personer med funktionsnedsättning som behöver hjälp i vardagen eller har merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning. Sedan 1 januari 2019 är det inte möjligt att ansöka om handikappersättning.

Personer med handikappersättning i december

Antal personer med handikappersättning har hållit sig stabilt mellan 2005 och 2018 för att gå ner år 2019 när det inte längre var möjligt att ansöka om handikappersättning. Det har under

hela perioden varit fler kvinnor än män som har haft handikappersättning. I december år 2019 var det 31 000 kvinnor och 27 000 män som hade handikappersättning.

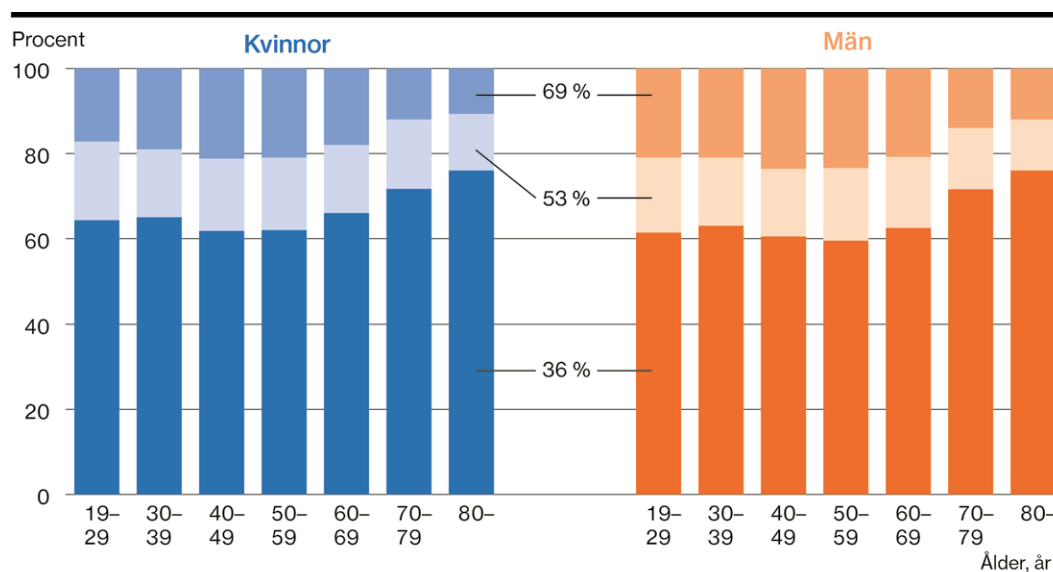
Handikappersättning i december 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19–29	2 093	2 515	1 739	1 776
30–39	3 323	3 774	1 747	1 772
40–49	4 677	4 393	1 773	1 802
50–59	6 899	6 207	1 780	1 805
60–69	6 473	5 344	1 732	1 770
70–79	5 432	3 686	1 660	1 667
80–89	1 832	1 035	1 624	1 634
90–	273	100	1 561	1 569
Samtliga	31 002	27 054	1 730	1 764

I december år 2019 hade 58 000 personer handikappersättning. Av mottagarna var 53 procent kvinnor och 47 procent män. Mottagare över 70 år hade något lägre ersättning än de under 70 år, och män hade något högre ersättning i alla åldersgrupper.

Totalt betalades det ut knappt 1,3 miljarder kronor i handikappersättning år 2019, varav 53 procent till kvinnor och 47 procent till män.

Handikappersättning efter ersättningsnivå och ålder i december 2019

Totalt 66 procent av kvinnorna och 63 procent av männen med handikappersättning hade den lägsta nivån av ersättningen (36 procent av pris-

basbeloppet). Den lägsta nivån är vanligast för alla åldersgrupper.

Regler 2019

En person som för avsevärd tid har fått sin funktionsförmåga nedsatt så att hen behöver tidskrävande hjälp av någon annan för att klara sig hemma eller på arbetet kan få handikappersättning. Handikappersättning beviljas också om en person i övrigt har betydande merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning. Handikappersättning kan beviljas från och med juli månad det år då en person fyller 19 år och som innan hen fyllt 65 år har fått sin funktionsförmåga nedsatt.

Ersättningen är 36, 53 eller 69 procent av prisbasbeloppet per år, beroende på hjälpbehov

och merkostnadernas storlek. År 2019 motsvarade de tre nivåerna 1 395, 2 054 respektive 2 674 kronor per månad. Blinda och personer med grav hörselskada får alltid ersättning om funktionsnedsättningen uppkom innan de fyllde 65 år.

Den 1 januari 2019 infördes merkostnadsersättning. Den kommer på sikt att ersätta handikappersättning. Sedan den 1 januari 2019 är det inte möjligt att ansöka om handikappersättning. Enligt övergångsbestämmelser finns undantag för personer som har handikappersättning sedan tidigare.

Merkostnadsersättning för vuxna

Från och med januari 2019 är det möjligt att ansöka om merkostnadsersättning. Merkostnadsersättning är ett ekonomiskt stöd till personer med funktionsnedsättning som har merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning.

■ Merkostnadsersättning för vuxna i december 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kr i december	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19–29	28	36	1 744	1 636
30–39	25	26	1 767	1 670
40–49	25	36	1 845	1 809
50–59	54	60	1 773	1 796
60–	48	53	1 809	1 806
Samtliga	180	211	1 787	1 758

I december år 2019 hade knappt 400 personer merkostnadsersättning för vuxna. Av mottagarna var 46 procent kvinnor och 54 procent män.

Knappt 9 miljoner kronor betalades ut i merkostnadsersättning för vuxna år 2019, varav 48 procent till kvinnor och 52 procent till män.

Regler 2019

Personer med funktionsnedsättning som har fyllt 18 år och inte har en underhållsskyldig förälder kan få merkostnadsersättning för vuxna. Ersättningen ska kompensera merkostnader till följd av personens funktionsnedsättning och underlätta deltagande i arbetslivet och det övriga samhällslivet.

En person kan få merkostnadsersättning om det kan antas att funktionsnedsättningen kommer att bestå i minst ett år. Funktionsnedsättningen måste ha skett innan personen har fyllt 65 år.

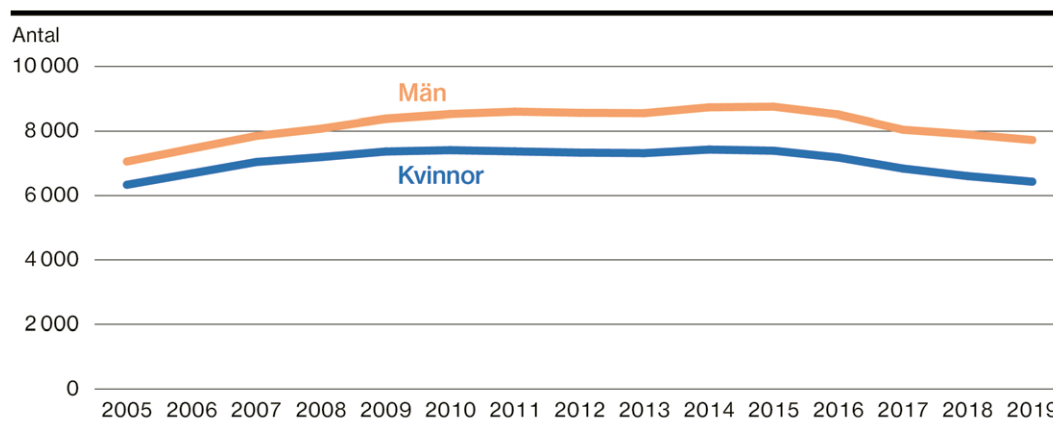
Ersättningen kan beviljas med olika nivåer av prisbasbeloppet (30, 40, 50, 60 eller 70 procent) beroende på hur höga merkostnaderna är. Merkostnadsersättning på 70 procent av prisbasbeloppet innebär år 2019 2 713 kronor per månad. Ersättningen är skattefri.

Blinda och personer med grav hörselskada får alltid ersättning om funktionsnedsättningen uppkom innan de fyllde 65 år.

Assistansersättning

Assistansersättning är ett ekonomiskt stöd som vuxna och barn med omfattande funktionsnedsättningar kan använda för att anlita personliga assistenter.

Personer med assistansersättning i december

Antalet vuxna och barn med assistansersättning ökade stadigt fram till år 2009 då det började plana ut och från år 2016 har antal personer med assistansersättning minskat. I december år 2019 var det 350 personer färre som hade assistansersättning jämfört med i december år 2018. Sedan assistans-

ersättningens införande har det varit fler män och pojkar än kvinnor och flickor som fått assistansersättning. I december år 2019 var 45 procent av dem som hade assistansersättning kvinnor eller flickor och 55 procent var män eller pojkar.

Assistansersättning i december år 2019

Ålder	Antal mottagare		Antal timmar per vecka, i medeltal	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0–14 år	665	855	107	105
15–19 år	468	692	110	114
20–24 år	458	710	128	136
25–29 år	546	785	145	149
30–34 år	421	666	142	151
35–39 år	366	489	140	147
40–44 år	371	480	145	139
45–49 år	426	449	136	140
50–54 år	410	475	133	138
55–59 år	455	470	131	135
60–64 år	549	458	127	133
65–	1 297	1 198	112	117
Samtliga	6 432	7 727	126	131

Knappt 14 200 vuxna och barn hade assistansersättning i december år 2019. Av totalt 95 miljoner beviljade timmar med assistansersättning gick 44 procent till kvinnor och flickor och 56 procent

till män och pojkar. Män fick i genomsnitt fler beviljade timmar än kvinnor i de flesta åldersklasser. Utgifterna för statlig assistansersättning var år 2019 knappt 24,2 miljarder kronor.

■ Assistansersättning efter personkrets i december 2019

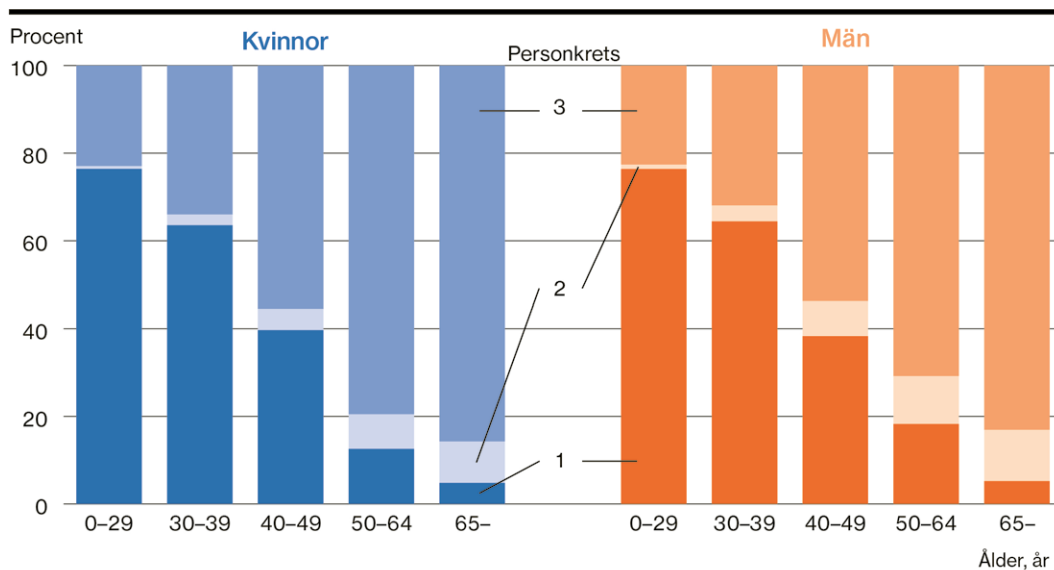
Personkrets	Antal personer		Antal timmar per vecka, i medeltal	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
1	2 776	3 771	131	135
2	292	398	150	153
3	3 196	3 343	121	126
Samtliga	6 432	7 727	126	131

För förklaring av de olika personkretsarna se regelruta.

Bland de kvinnor och flickor som har assistansersättning är det vanligast att tillhöra personkrets 3. Denna personkrets omfattade 50 procent av alla kvinnor och flickor och 43 procent av alla män och pojkar med assistansersättning i december år 2019. Personkrets 1 är vanligast bland män och pojkar som har assistansersättning. Omkring 43 procent alla kvinnor och flickor och 49 procent

av alla män och pojkar med assistansersättning i december år 2019 tillhörde denna personkrets. Personer i personkrets 2 har i genomsnitt flest antal timmar per vecka. Denna grupp möter funktionshinder som i genomsnitt innebär mer omfattande behov av stöd och service än personer i de andra personkretsarna.

■ Assistansersättning efter personkrets i december 2019

Bland personer med assistansersättning skiljer sig fördelningen av personkrets mellan olika åldersgrupper. I åldersgruppen 0-29 år tillhör 77 procent personkrets 1. Andelen som tillhör personkrets 1 är

lägre bland äldre. Av personer äldre än 65 år tillhör endast 6 procent personkrets 1. Av de assistansberättigade 40 år och äldre tillhör majoriteten personkrets 3.

Regler 2019

Assistansersättning kan ges till personer

- med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd (personkrets 1),
- personer med betydande och bestående begåvningsmässiga funktionsnedsättningar efter en hjärnskada i vuxen ålder som orsakats av yttre våld eller kroppslig sjukdom (personkrets 2),
- eller personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar, som uppenbart inte beror på ett normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service (personkrets 3).

Hjälp med grundläggande behov måste uppgå till mer än i genomsnitt 20 timmar i veckan för att få ersättning från Försäkringskassan. Om behovet är mindre är det kommunen som kan tillgodose behovet av hjälp.

Personer som bor i gruppboende eller vårdas på institution har inte rätt till assistansersättning.

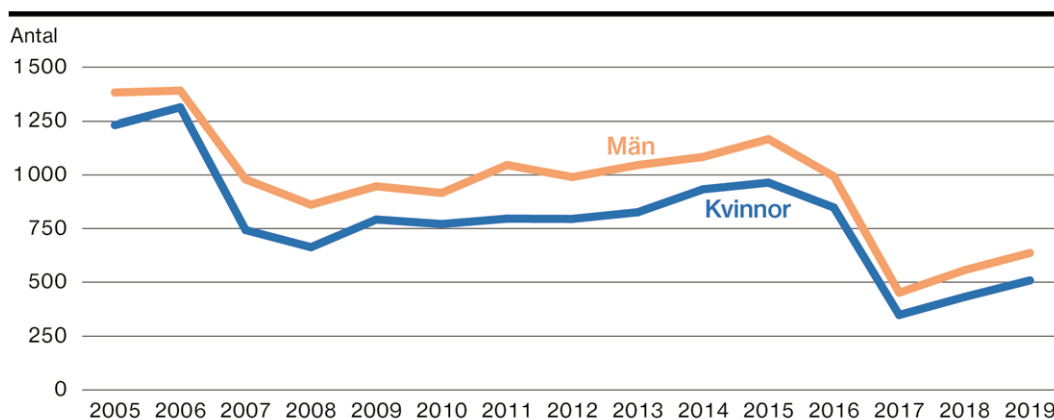
Assistansersättningen får endast användas till köp av personlig assistans eller för kostnader för personliga assistenter. Köp av personlig assistans kan ske från en kommun, ett brukarkooperativ eller ett privat företag. Det är också möjligt att bli egen arbetsgivare åt sina assistenter. Brukarkooperativ och privata företag ska ha tillstånd från inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att få bedriva verksamhet med personlig assistans. En kommun som bedriver verksamhet med personlig assistans ska ha anmält detta till IVO. Om personer själva anställer sina assistenter ska de också ha anmält detta till IVO.

Assistansersättning betalas med ett så kallat schablonbelopp per timme, vilket år 2019 motsvarade 299,80 kronor. Möjlighet finns dock för personer med särskilda skäl att ansöka om ett högre timbelopp. Det högsta beloppet 2019 var 335,77 kronor.

Bilstöd

Bilstöd ska möjliggöra ett aktivt, delaktigt och självständigt liv för personer med funktionsnedsättning.

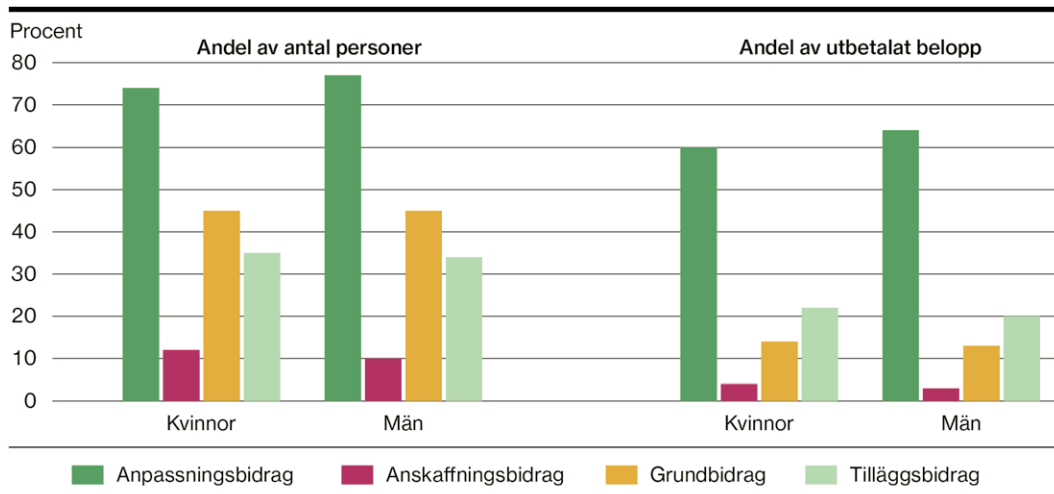
Antal beviljade bilstöd

Fram till och med år 2006 kunde personer få nytt bilstöd vart sjunde år. Sedan år 2007 kan nytt bilstöd beviljas vart nionde år. Dessa regeländringar förklarar varför det förekommer toppar med en viss regelbundenhet under tidsperioden. Minskningen år 2017 beror dels på att handlägg-

ningsprocessen ändrades, vilket har inneburit fördröjningar i handläggningen, men även på minskat antal ansökningar, vilket sammantaget bidrog till att färre personer beviljades ersättning än tidigare år. Under hela perioden har det varit färre kvinnor än män som har beviljats bilstöd.

Bilstöd efter typ av bidrag år 2019

Den vanligaste typen av bilstöd år 2019 var anpassningsbidrag. Drygt 75% av mottagare har fått anpassningsbidrag. Det är möjligt att bevil-

jas flera typer av bilstöd. Av det utbetalda beloppet år 2019 betalades 62 procent ut i form av anpassningsbidrag.

■ Bilstöd efter ålder år 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
18–24	19	12	167 781	318 475
25–29	30	23	120 753	59 218
30–34	49	54	105 169	90 490
35–39	61	79	127 810	102 018
40–44	68	109	87 242	123 424
45–49	115	118	100 166	94 052
50–54	87	117	97 986	86 238
55–59	84	100	62 222	85 281
60–64	59	81	66 423	128 343
65–	49	52	89 686	26 042
Samtliga	621	745	95 454	98 052

Knappt 1 400 personer fick bilstöd år 2019. Av mottagarna var 45 procent kvinnor och 55 procent män. Totalt betalades det ut 143 miljoner kronor i bilstöd år 2019 varav 45 procent till kvinnor och 55 procent till män.

■ Bilstöd till föräldrar efter barnets ålder år 2019

Ålder	Antal barn		Medelbelopp, kronor under året	
	Flickor	Pojkar	Flickor	Pojkar
0–4	11	23	72 074	123 385
5–9	49	72	93 664	123 177
10–14	44	64	117 112	116 074
15–19	38	46	82 952	80 848
20–24	21	25	87 094	50 712
25–	25	37	89 227	63 773
Samtliga	188	267	94 400	99 183

År 2019 fick föräldrar till 450 barn bilstöd som föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Av barnen var 41 procent flickor och 59 procent pojkar. Föräldrar till pojkar fick i genomsnitt högre utbetalt belopp än vad föräldrar till flickor fick. Genomsnittligt utbetalt belopp var högre för föräldrar till barn i yngre åldersgrupper.

Regler 2019

Personer som har en funktionsnedsättning som ger stora svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att använda allmänna kommunikationer kan få bilstöd. Svårigheterna ska finnas kvar i minst nio år. Även föräldrar till barn med funktionsnedsättning kan få bilstöd om de behöver bilen för att kunna förflytta sig tillsammans med barnet. Bilstöd består av flera bidrag. Det finns tre bidrag för att köpa bil – grundbidrag, anskaffningsbidrag och

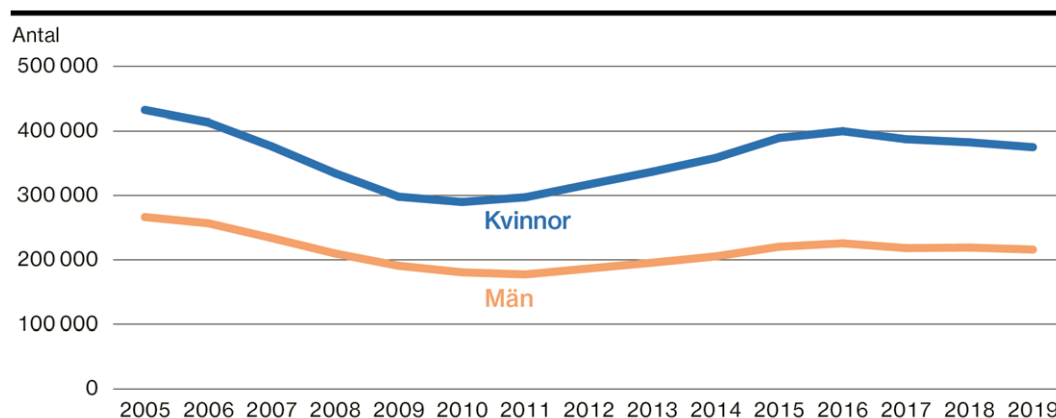
tilläggsbidrag. Tilläggsbidraget består av tre delar, tilläggsbidrag A, B och C. Grundbidrag och tilläggsbidrag kan ges för inköp av bil och kan beviljas vart nionde år. Beroende på inkomsten kan även anskaffningsbidrag vara aktuellt. Anpassningsbidrag kan beviljas för anpassning av fordon. Bilstöd kan i vissa fall även beviljas för körkortsutbildning. Bilstöd beviljas främst till bil, men även till andra motorfordon som motorcykel eller moped.

Ekonomisk trygghet vid sjukdom

Sjukpenning

Sjukpenning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom.

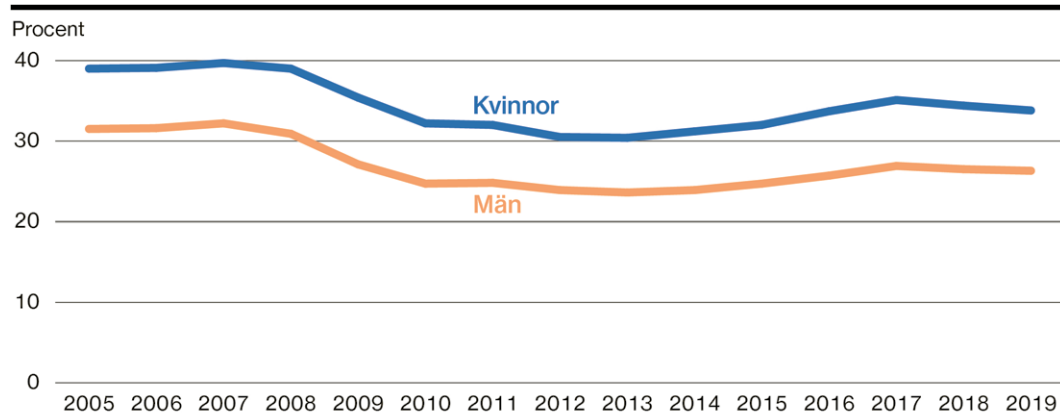
■ Antal mottagare av sjukpenning

Efter några år med starkt ökande långtidssjukfrånvaro runt millennieskiftet minskade antalet mottagare av sjukpenning mellan åren 2003 till 2010 för att sedan återigen öka fram till år 2016, för att därefter minska något.

Totalt fick 591 000 personer sjukpenning någon gång under år 2019 varav 63 procent var kvinnor och 37 procent var män.

■ Andel ersatta sjukpenningdagar med partiell omfattning

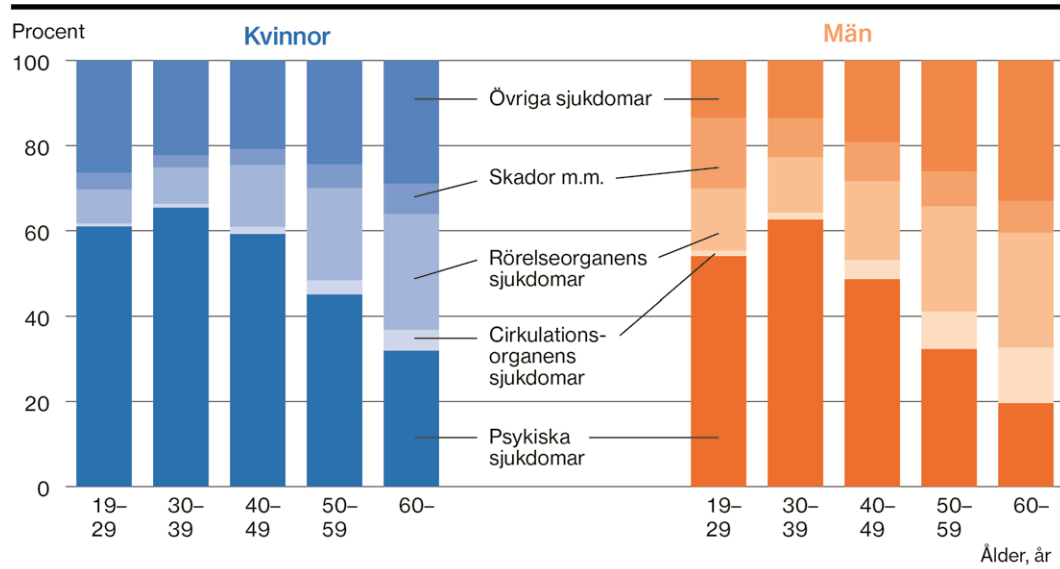

I början av 2000-talet ökade andelen utbetalda dagar med partiell omfattning. Detta kan bland annat förklaras av att regeringen då tydliggjorde att Försäkringskassan skulle använda partiell sjukskrivning i större utsträckning. Efter 2007 minskade andelen partiella dagar för att återigen

öka från 2015. Under de senaste åren har de partiella dagarna åter minskat.

Omkring 34 respektive 26 procent av de utbetalda dagarna med sjukpenning för kvinnor och män betalades ut med partiell omfattning år 2019.

■ Pågående fall med sjukpenning efter ålder och diagnosgrupp i december 2019

För både kvinnor och män med sjukpenning i december 2019 var psykiska sjukdomar och rörelseorganens sjukdomar de vanligaste diagnosgrupperna. Psykiska sjukdomar motsvarade 53 procent av alla fall för kvinnor och 42 procent av alla fall för män i december 2019. Motsvarande siffra för

rörelseorganens sjukdomar var 16 respektive 20 procent för kvinnor och män. Psykiska sjukdomar är vanligast i alla åldersgrupper förutom för män i åldrarna över 60 år då rörelseorganens sjukdomar är de vanligaste diagnoserna.

■ Sjukpenning år 2019

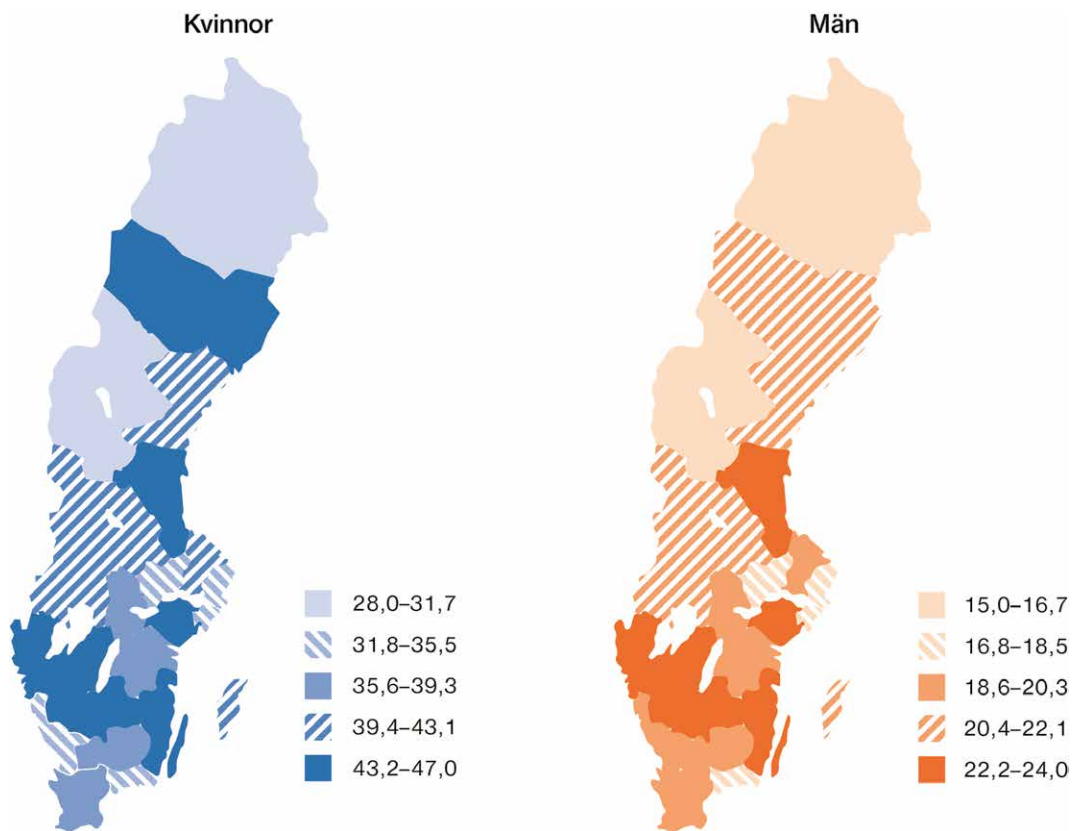
Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16–24	14 151	10 272	63	60	500	573
25–29	37 122	19 003	69	71	579	617
30–34	49 207	23 035	84	90	549	535
35–39	42 824	20 696	91	86	600	625
40–44	41 173	21 012	99	89	612	643
45–49	45 308	23 966	103	92	607	649
50–54	49 215	28 694	101	93	601	650
55–59	47 827	31 273	101	101	600	640
60–	48 218	38 032	99	101	595	632
Samtliga	375 045	215 983	93	91	592	625

Fotnot: Denna tabell för år 2014–2018 innehåller felaktiga uppgifter för antalet dagar i medeltal och medelbelopp per dag. Rättade tabeller har publicerats, se läsanvisningar på sidan 7.

Av de 33 miljarder kronor som betalades ut i sjukpenning år 2019 gick 63 procent till kvinnor och 37 procent till män. Det genomsnittliga ersatta dagbeloppet för män var 6 procent högre än för kvinnor, vilket bland annat beror på skillnader i kvinnors och mäns arbetsinkomster. Det genomsnittliga antalet sjukpenningdagar ökar i regel

med stigande ålder både för kvinnor och för män. En anledning till detta är ökad risk för sjukdom och längre tid för återhämtning med stigande ålder. Personer som har varit yrkesverksamma under en längre tid har också utsatts för en större sammanlagd arbetsbelastning.

■ Pågående sjukfall per 1000 försäkrade per län i december 2019

I Sverige hade kvinnor och män i åldrarna 16–64 år totalt 39 respektive 20 pågående sjukfall per 1 000 skattade försäkrade i december 2019. Ett sjukfall definieras som en sammanhängande period där ersättning betalats ut i form av sjukpenning och/eller rehabiliteringspenning. Se sidan 10 för mer information om skattningen av antal försäkrade.

Gävleborgs län har flest pågående sjukfall bland både kvinnor och bland män. Bland kvinnor motsvarar det 46 och bland män 24 pågående sjukfall per 1 000 skattade försäkrade. En del av de regionala variationerna kan bero på skillnader i åldersfördelning eller skillnader i hälsa, livs- och arbetsvillkor.

Regler 2019

En person kan få hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels sjukpenning vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom. Under de första 14 dagarna i en sjukperiod ansvarar arbetsgivaren för att betala sjuklön till den som är anställd. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår även efter sjuklöneperioden kan en anställd få sjukpenning från Försäkringskassan. Den som är arbetslös eller egenföretagare kan få sjukpenning från Försäkringskassan redan från början av sjukperioden. För anställda och arbetslösa görs ett karensvdrag som motsvarar en andel av den sjuklön eller sjukpenning som den försäkrade får vid sjukfrånvaro en genomsnittlig kalendervecka. En egenföretagare har istället enligt huvudregeln 7 karensdagar, men även möjlighet att välja en karenstid på 1, 14, 30, 60 eller 90 dagar.

Sjukpenning på normalnivå, motsvarande knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI), kan betalas ut under 364 dagar inom en ramtid om 450 dagar. Sjukpenning kan som högst baseras på inkomst motsvarande 8 prisbasbelopp. År 2019 motsvarade det 791 kronor per dag vid hel sjukpenning på normalnivå. Om nedsättningen av arbetsförmågan kvarstår efter 364 dagar kan sjukpenning betalas ut i form av sjukpenning på fortsättningsnivå. Ersättningen motsvarar då knappt 75 procent av SGI. År 2019 motsvarade det en maximal ersättning på 741 kronor per dag vid hel sjukpenning på fortsättningsnivå. Personer med allvarliga sjukdomar kan beviljas sjukpenning på normalnivå för obegränsad tid motsvarande 80 procent av SGI. Den som är arbetslös kan få sjukpenning med högst 543 kronor per dag, vilket motsvarar det högsta dagpenningbeloppet inom arbetslöshetsförsäkringen.

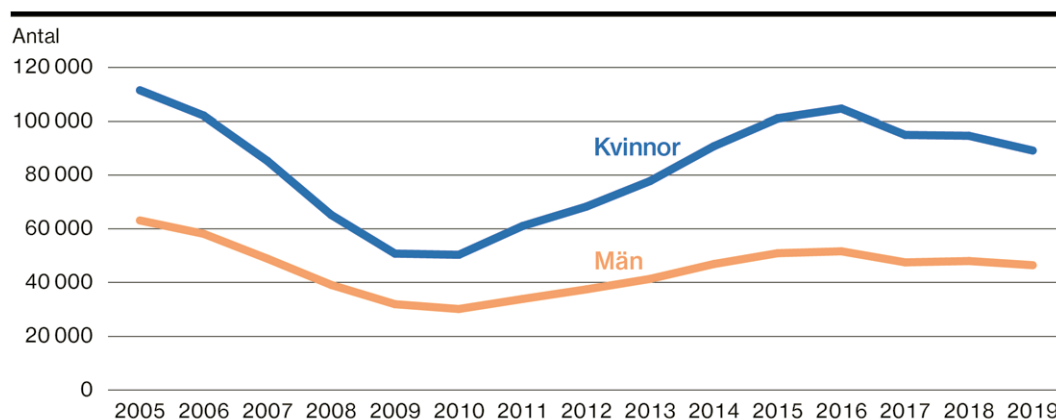
Bedömning av arbetsförmågans nedsättning görs enligt den så kallade rehabiliteringskedjan.

För en anställd ska arbetsförmågans nedsättning under de första 90 dagarna bedömas i förhållande till det vanliga arbetet eller annat tillfälligt arbete som arbetsgivaren kan erbjuda. Efter 90 dagar bedöms arbetsförmågans nedsättning även i förhållande till andra arbeten som arbetsgivaren kan erbjuda efter omplacering. Efter 180 dagar har den anställde enbart rätt till sjukpenning om hen inte kan utföra något arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden. Det gäller dock inte om Försäkringskassan bedömer att hen med stor sannolikhet kommer att kunna gå tillbaka till arbete hos arbetsgivaren inom 365 dagar i samma omfattning som tidigare, eller om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan mot sådant arbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Då bedöms arbetsförmågans nedsättning i förhållande till arbete hos arbetsgivaren även efter dag 180. Om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan mot sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden kan bedömningen göras i förhållande till arbete hos arbetsgivaren även efter dag 365 trots att den försäkrade bedöms ha arbetsförmåga i ett arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden. För egenföretagare görs en prövning mot det vanliga arbetet fram till och med dag 180. Därefter prövas arbetsförmågans nedsättning i förhållande till sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden om det inte med stor sannolikhet kan antas att hen kommer att kunna återgå i arbete inom 365 dagar eller om det kan anses oskäligt att bedöma arbetsförmågan i förhållande till normalt förekommande arbeten. För arbetslösa prövas arbetsförmågans nedsättning alltid i förhållande till sådant arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

Rehabiliteringsåtgärder som ska underlätta för sjukskrivna att återgå till arbete.

Antal sjukfall längre än 60 dagar i december

Det är oftast personer med långa sjukfall som får någon form av arbetslivsinriktad rehabilitering. Med långa sjukfall avses här personer som har ersättning i form av sjukpenning och/eller rehabiliteringspenning i minst 60 dagar. Antalet personer med sjukfall längre än 60 dagar sjönk mellan 2004 och 2010 med 129 000. Mellan åren 2010 och

2016 ökade antalet sjukfall längre än 60 dagar med 76 000, men har sedan börjat minska. I december 2019 var antalet pågående långa sjukfall 89 000 bland kvinnor och 46 000 bland män. Kvinnornas andel av sjukfallen längre än 60 dagar i december 2019 var 66 procent och männens andel var 34 procent.

Rehabiliteringspenning år 2019

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16-24	112	66	118	117	424	485
25-29	444	288	126	123	463	508
30-34	1 004	599	134	143	407	406
35-39	999	444	125	134	501	506
40-44	1 132	423	128	135	520	549
45-49	1 229	429	125	138	534	549
50-54	1 194	473	125	130	528	553
55-59	945	465	112	114	524	547
60-	507	302	109	105	508	565
Samtliga	7 566	3 489	124	129	500	514

Av mottagarna av rehabiliteringspenning år 2019 var 68 procent kvinnor och 32 procent män. Av 0,69 miljarder kronor som totalt betalades

ut i rehabiliteringspenning under år 2019 gick 67 procent till kvinnor och 33 procent till män.

Regler 2019

Arbets träning och utbildning är exempel på arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder.

När en person deltar i arbetslivsinriktad rehabilitering kan hen få rehabiliteringspenning om arbetsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel på grund av sjukdom. Ett särskilt bidrag som täcker vissa kostnader som kan uppstå i samband med rehabiliteringen (exempelvis för resor) kan också betalas ut. Vidare kan Försäkringskassan ge bidrag till arbetshjälpmedel.

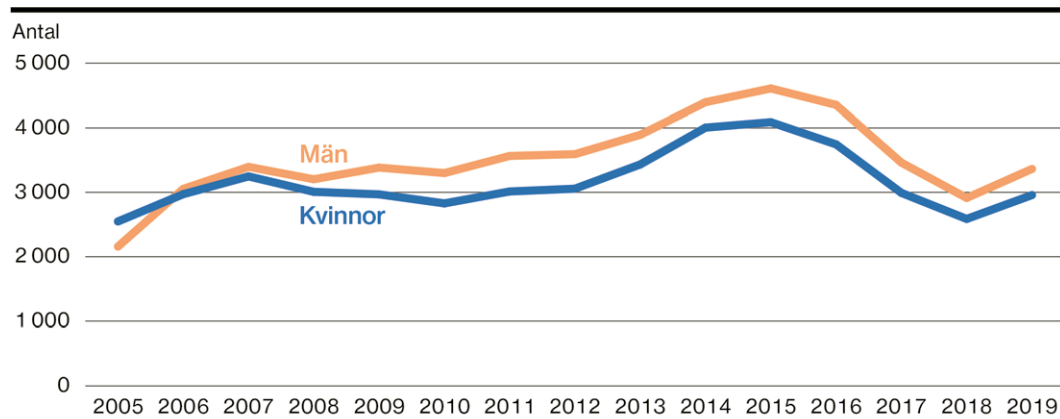
Rehabiliteringspenning lämnas för samma nivåer som sjukpenning, dvs. som hel, tre

fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Rehabiliteringspenningen är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) och räknas in i de 364 dagar som den försäkrade maximalt kan få sjukpenning på normalnivå. År 2019 var den maximala rehabiliteringspenningen per dag på normalnivå 791 kronor. Efter dessa 364 dagar kan rehabiliteringspenning på fortsättningsnivå, motsvarande knappt 75 procent av SGI betalas ut. År 2019 var maximal ersättning per dag på fortsättningsnivå 741 kronor.

Aktivitetsersättning och sjukersättning

Aktivitetsersättning och sjukersättning ger ekonomisk trygghet vid långvarigt nedsatt arbetsförmåga.

Nybeviljad aktivitetsersättning för personer yngre än 30 år

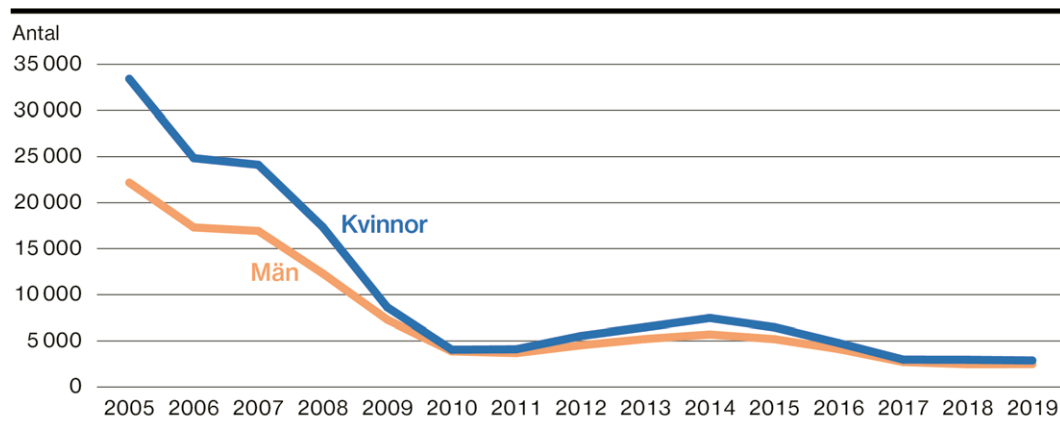

Före år 2003 kunde personer yngre än 30 år nybeviljas förtidspension, eller sjukbidrag som var tidsbegränsat. Under perioden 2003–2016 nybeviljades enbart aktivitetsersättning för denna åldersgrupp. Sedan januari 2017 kan personer som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga

få sjukersättning istället för aktivitetsersättning från och med juli det år de fyller 19 år.

År 2019 var det 6 300 personer som nybeviljades aktivitetsersättning, vilket var 34 procent fler än år 2005. Under år 2017 och 2018 minskade antalet nybeviljanden för att återigen öka 2019.

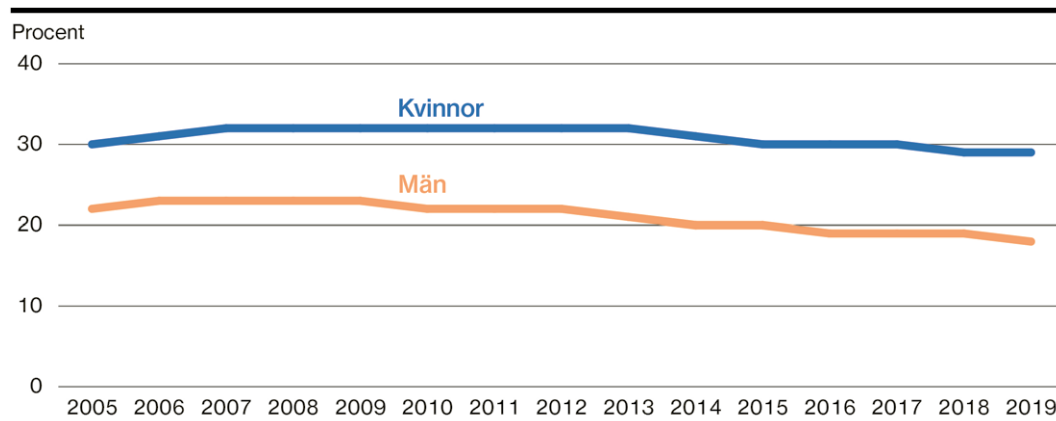
Nybeviljad sjukersättning för personer 30 år eller äldre

Före år 2003 kunde personer 30 år eller äldre nybeviljas förtidspension, eller sjukbidrag som var tidsbegränsat. Men sedan år 2003 nybeviljas enbart sjukersättning för denna åldersgrupp. Under år 2008 togs möjligheten till tidsbegränsad sjukersättning bort och kriterierna att beviljas stadigvarande ersättning skärptes. Antalet nybe-

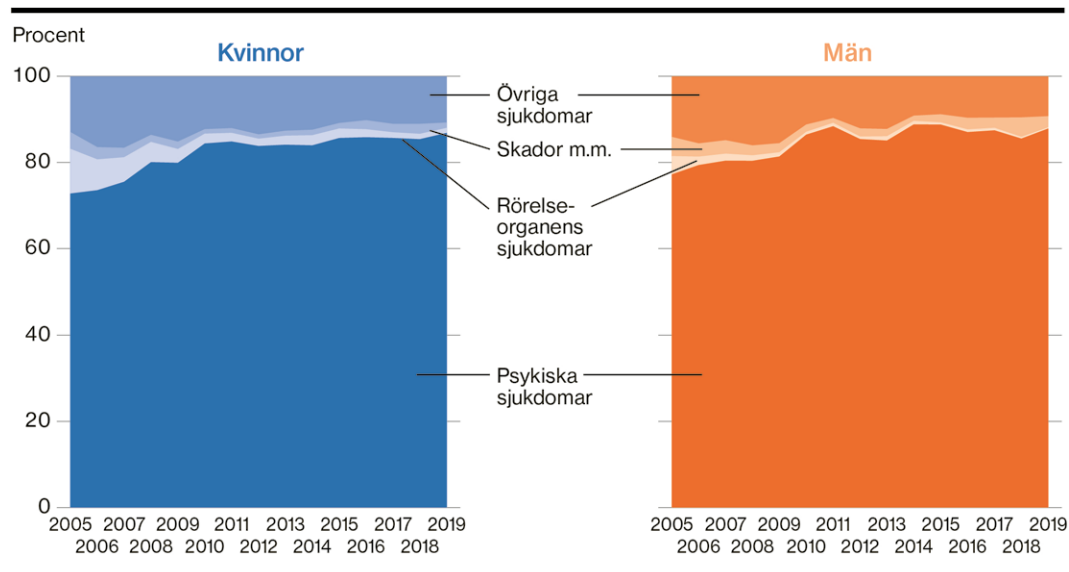
viljanden minskade mellan år 2004 och 2010. En viss ökning skedde under perioden 2012–2014, därefter har antalet återigen minskat. År 2019 var det knappt 5 400 personer som nybeviljades sjukersättning, vilket är det lägsta antalet sedan sjukersättningen infördes år 2003.

■ Andel aktivitets- och sjukersättningar med partiell omfattning i december (förtidspensioner och sjukbidrag före 2003)

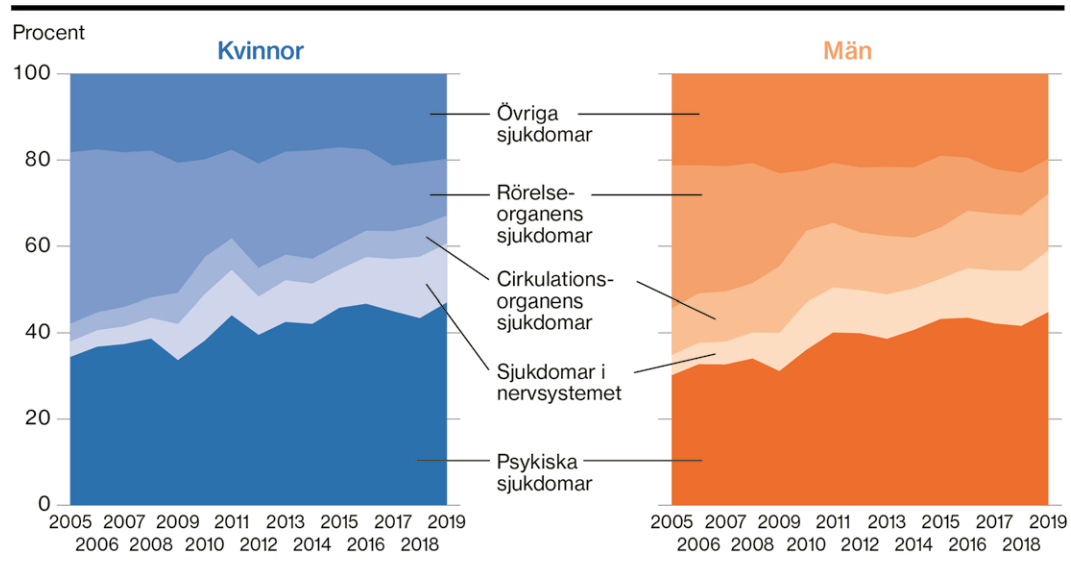
Andelen med partiell aktivitets- eller sjukersättning har minskat under det senaste decenniet. Partiell ersättning har under hela tidsperioden varit vanligare bland kvinnor än bland män. I december år 2019 hade 29 procent av kvinnorna och 18 procent av männen partiell ersättning.

■ Nybeviljad aktivitetsersättning efter diagnosgrupp

Psykiska sjukdomar dominerar i aktivitetsersättningen och andelen har ökat sedan år 2003. År 2019 motsvarade de psykiska sjukdomarna 87 och 88 procent av alla nybeviljade aktivitetsersättningar för kvinnor respektive män.

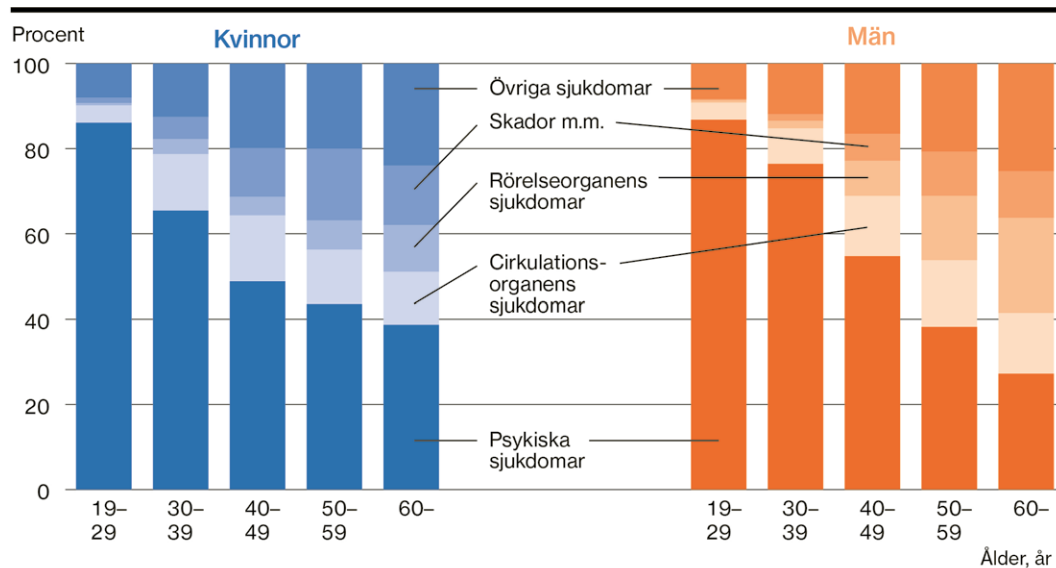
Nybeviljad sjukersättning efter diagnosgrupp

Rörelseorganens sjukdomar var fram till år 2005 den största diagnosgruppen för personer som nybeviljats sjukersättning. Sedan 2006 har dock psykiska sjukdomar varit den största diagnosgruppen.

År 2019 motsvarade de psykiska sjukdomarna 47 procent av de nybeviljade sjukersättningarna för kvinnor och 45 procent för män.

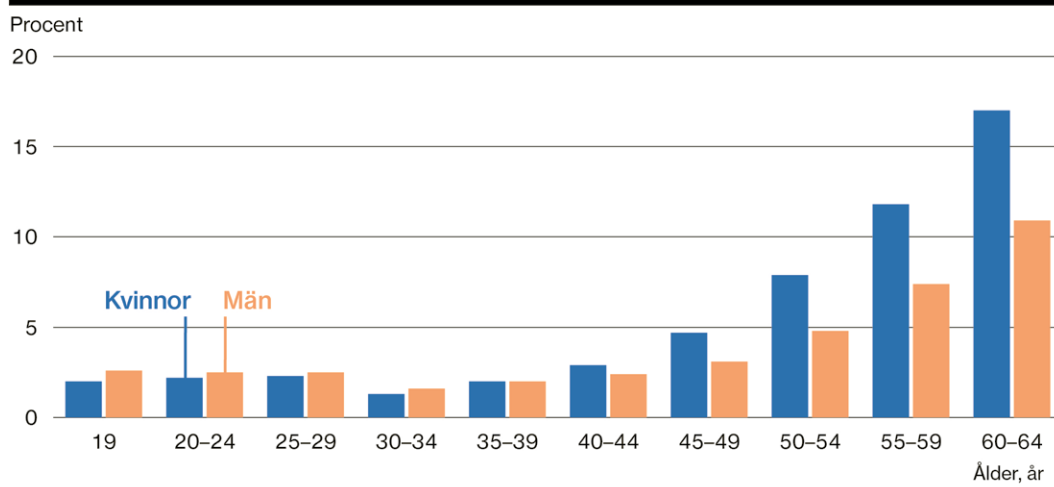
Nybeviljad aktivitets- och sjukersättning efter ålder och diagnosgrupp år 2019

Psykiska sjukdomar var den vanligaste diagnosgruppen i alla åldersgrupper för både kvinnor och män år 2019. Det är framför allt i de yngre ålders-

grupperna som personer beviljas aktivitets- eller sjukersättning på grund av psykisk sjukdom.

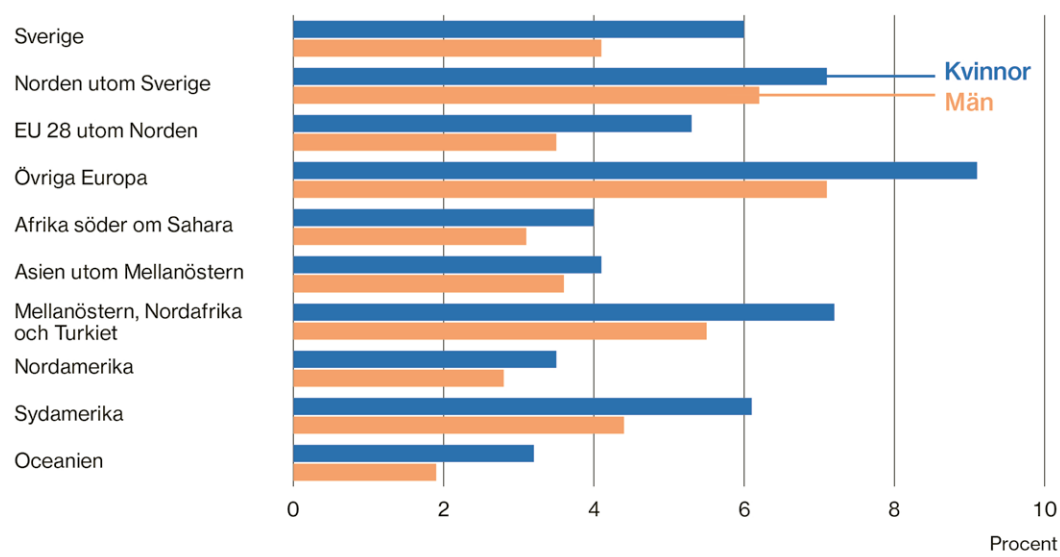
■ Andel av befolkningen med aktivitets- eller sjukersättning i december 2019

Antal personer med aktivitets- eller sjukersättning var i december 2019 ungefär 276 000, varav 58 procent var kvinnor och 42 procent var män. Knappt 5 procent av befolkningen i åldrarna 19 till 64 år har av hälsoskäl helt eller delvis lämnat arbetsmarknaden med aktivitets- eller sjukersättning och andelen stiger med ökande ålder.

Motsvarande andel i åldersgruppen 60–64 år är 17 procent för kvinnor och 11 procent för män. I yngre åldrar är det något vanligare att män har ersättning än kvinnor, men från åldersgruppen 40–44 år är det vanligare att kvinnor har ersättning än män.

■ Andel av befolkningen efter födelseregion med aktivitets- eller sjukersättning i december 2019, åldersstandardiserade värden

Andelarna är åldersstandardiserade, för förklaring se Läsanvisningar.

Andelen med aktivitets- eller sjukersättning varierar för personer födda i olika regioner och det

beror bland annat på skillnader i hälsa, livs- och arbetsvillkor.

■ Aktivitetsersättning i december 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	996	1 391	8 628	8 623	2,0	2,5
20–24	5 302	6 431	8 644	8 686	2,0	2,3
25–29	7 128	7 871	8 833	9 001	2,1	2,2
Samtliga	13 426	15 693	8 743	8 839	2,1	2,3

Av totalt 3,5 miljarder kronor som betalades ut i aktivitetsersättning under år 2019 gick 46 procent till kvinnor och 54 procent till män. Av mottagarna var 46 procent kvinnor och 54 procent män.

Flertalet av dem som får aktivitetsersättning har inte haft möjlighet att genom förvärvsarbete

bygga upp ett ytterligare försäkringsskydd och får därför enbart garantiersättning. I december år 2019 fick 87 procent av kvinnorna och 93 procent av männen med aktivitetsersättning endast garantiersättning.

■ Sjukersättning i december 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad		Andel av befolkningen, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19–24	388	645	8 880	8 892	0,1	0,2
25–29	644	989	9 404	9 427	0,2	0,3
30–34	4 438	5 609	9 076	9 319	1,3	1,6
35–39	6 253	6 421	8 993	9 425	2,0	2,0
40–44	8 906	7 543	9 059	9 756	2,9	2,4
45–49	15 285	10 369	9 137	10 091	4,7	3,1
50–54	25 935	16 134	9 335	10 514	7,9	4,8
55–59	35 801	22 875	9 475	10 738	11,8	7,4
60–64	47 807	30 768	9 629	11 020	17,0	10,9
Samtliga	145 457	101 353	9 405	10 462	5,2	3,5

Av totalt 30,1 miljarder kronor som betalades ut i sjukersättning under år 2019 gick 56 procent till kvinnor och 44 procent till män. Av mottagarna av sjukersättning var 59 procent kvinnor och 41 procent män. Antalet mottagare ökar med stigande ålder för både kvinnor och män på grund av ökad risk för sjukdom och större sammanlagd arbetsbelastning

Bland de yngsta med sjukersättning är det vanligare med hel ersättning medan det bland de äldre

är vanligare med partiell ersättning. Flertalet av de äldre som får sjukersättning har haft möjlighet att genom tidigare förvärvsarbete bygga upp ett ytterligare försäkringsskydd och får därför en högre inkomstrelaterad ersättning. I december år 2019 fick 80 procent av kvinnorna och 68 procent av männen inkomstrelaterad ersättning.

Regler 2019

Aktivitetsersättning beviljas de som är i åldrarna 19–29 år och som av medicinska skäl har fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst en fjärdedel under minst ett år. Ersättningen är alltid tidsbegränsad. Aktivitetsersättningen kan kombineras med en medverkan i olika aktiviteter, som ska ha till syfte att ta tillvara den enskildes möjligheter till utveckling och arbete under ungdomsåren. Ungdomar som på grund av funktionsnedsättning ännu inte har avslutat sin utbildning på grundskole- och gymnasienivå har rätt till hel aktivitetsersättning på grund av förlängd skolgång under studierna.

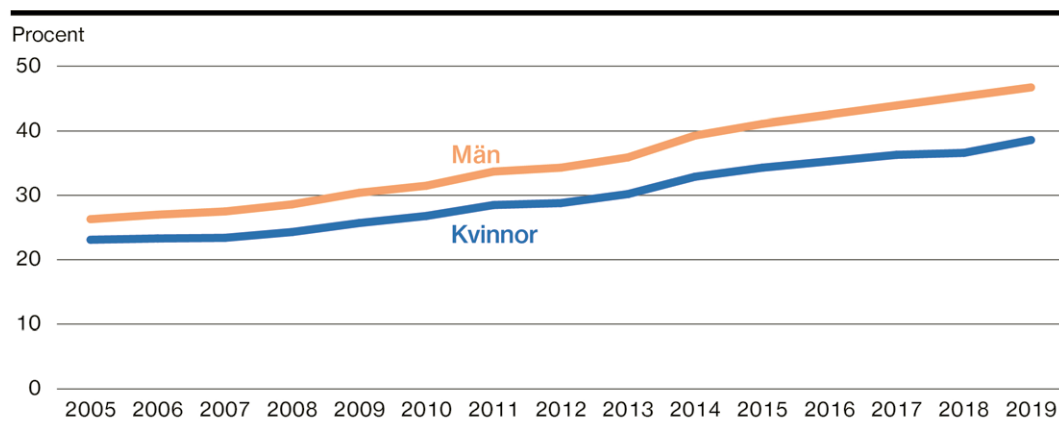
Sjukersättning beviljas de som är i åldrarna 19–64 år och som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga, det vill säga för all över-skådlig framtid.

Aktivitets- och sjukersättning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv respektive en fjärdedels ersättning. Det finns en inkomstrelaterad ersättning och en garantiersättning. Den inkomstrelaterade ersättningen är knuten till arbetsinkomsten. Garantiersättning får personer med inga eller låga förvärvsinkomster. För aktivitetsersättning varierar garantiersättningen beroende på bland annat ålder. Maximal garantiersättning vid aktivitetsersättning var 9 610 kronor per månad före skatt år 2019, motsvarande 2,48 prisbasbelopp. För sjukersättning var den maximala garantiersättningen 9 804 kronor per månad före skatt år 2019, motsvarande 2,53 prisbasbelopp.

Bostadstillägg till personer med aktivitetsersättning eller sjukersättning

Personer med aktivitets- eller sjukersättning som har en låg inkomst kan få bostadstillägg så att de kan ha möjlighet att ha en bostad av god kvalitet, utan att levnadsstandarden i övrigt behöver drabbas.

■ Andel personer med aktivitets- eller sjukersättning som har bostadstillägg i december

Andelen personer med bostadstillägg har ökat under perioden 2005 till 2019. En delförklaring till ökningen är att andelen personer som har beviljats aktivitets- och sjukersättning och som inte har haft några, eller endast låga förvärvsinkomster och därför endast har ersättning på garantinivå har ökat under tidsperioden.

Under perioden har andelen män som har aktivitets- eller sjukersättning och har bostadstillägg ökat något mer än andelen kvinnor. Av mottagarna av aktivitets- eller sjukersättning fick 39 procent av kvinnorna och 47 procent av männen bostadstillägg i december 2019.

■ Bostadstillägg till personer med aktivitets- eller sjukersättning i december 2019

Ålder	Antal mottagare		Andel av mottagarna av aktivitets- eller sjukersättning som har bostadstillägg, procent		Medelbelopp, kronor per månad	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
19	231	326	23	23	2 597	2 548
20–24	3 083	3 852	54	55	3 502	3 477
25–29	5 210	6 202	67	70	3 840	3 852
30–34	3 106	4 190	70	75	3 970	3 987
35–39	3 813	4 585	61	71	3 779	3 856
40–44	4 437	4 688	50	62	3 627	3 709
45–49	6 275	5 516	41	53	3 453	3 575
50–54	9 359	7 028	36	44	3 377	3 369
55–59	12 024	8 799	34	38	3 352	3 314
60–64	13 832	9 443	29	31	3 222	3 231
Samtliga	61 370	54 629	39	47	3 461	3 532

I tabellen inkluderas både mottagare av bostadstillägg och särskilt bostadstillägg.

Av mottagarna av bostadstillägg var 53 procent kvinnor och 47 procent män år 2019. Andelen med bostadstillägg är högre i åldrar då eget boende blir vanligare men minskar med åldern i och med att

fler äldre har inkomstrelaterad ersättning. Totalt betalades det ut 5,1 miljarder kronor i bostadstillägg under år 2019.

Regler 2019

Bostadstillägget omfattar

- bostadstillägg (BT)
- särskilt bostadstillägg (SBT).

Bostadstillägg är ett tillägg till allmänna pensions- och sjukförsäkringsförmåner. Försäkringskassan administrerar bostadstillägg till dem som har sjukersättning eller aktivitetsersättning. Pensionsmyndigheten administrerar bostadstillägg till dem som har övriga förmåner såsom ålderspension, efterlevandepension m.m.

Storleken på bostadstillägget beror på boendekostnaden samt inkomster och förmögenhet. Under 2019 var högsta möjliga BT 96 procent av boendekostnaden upp till 5 000 kronor per månad för ogifta respektive 2 500 kronor per månad för gifta. Om

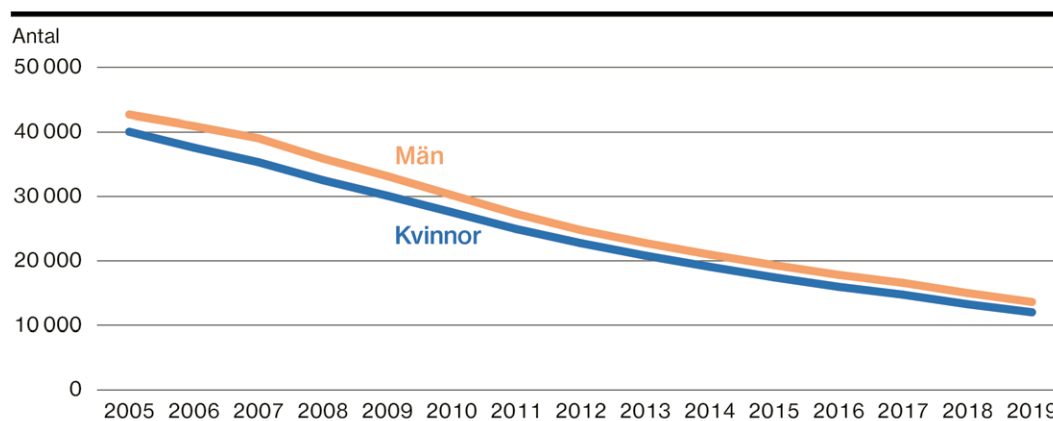
boendekostnaden överstiger dessa belopp beaktas 70 procent av den överskjutande boendekostnaden upp till 5 600 kronor per månad för ogifta respektive 2 800 kronor per månad för gifta. BT är ett skattefritt stöd som den enskilde måste ansöka om.

SBT är ett stöd som syftar till att garantera den enskilde en skälig levnadsnivå efter att en skälig bostadskostnad är betald. En förutsättning för att kunna få SBT är att BT är beviljat. Under 2019 ansågs en bostadskostnad som uppgick till högst 6 620 kronor per månad för ogifta och 3 310 kronor per månad för gifta som skälig bostadskostnad. Beloppen för skälig levnadsnivå var 5 758 kronor per månad för ogifta och 4 691 kronor för gifta. SBT betalas ut i form av ett utfyllnadsbelopp upp till skälig levnadsnivå.

Arbetskadearsättning

Arbetskadearsättning ska ge ekonomisk trygghet vid nedsatt arbetsförmåga på grund av arbetsskada.

■ Antal mottagare av egenlivränta enligt arbetsskadeförsäkringen i december (inklusive mottagare födda före 1938)

Antalet mottagare av egenlivräntor enligt nuvarande lagstiftning har minskat succesivt under en längre tidsperiod. Det beror bland annat på en regelförändring 1993 då det infördes strängare krav för att få en arbetsskada godkänd, vilket senare mildrades år 2002. Prövning av rätten till arbetsskadelivränta görs ofta i samband med pröv-

ning av rätten till sjukersättning. En delförklaring till den fortsatta minskningen av antal mottagare av egenlivräntor det senaste decenniet är att antalet nybeviljade sjukersättningar också ligger på en lägre nivå sedan 2008. Minskningen mellan åren 2005 och 2019 var 69 procent.

■ Arbetskadelivränta i december 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per månad	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
20–29	25	56	9 935	12 922
30–34	48	90	15 485	10 796
35–39	91	165	13 017	10 748
40–44	189	344	11 484	9 915
45–49	474	773	9 436	9 675
50–54	1 281	1 811	8 638	8 812
55–59	2 031	3 063	7 931	8 653
60–64	3 203	4 508	7 595	8 698
Samtliga	7 342	10 810	8 216	8 883

Av mottagarna av arbetsskadelivränta enligt nuvarande lagstiftning var 40 procent kvinnor och 60 procent män. År 2019 utbetalades 2,5 miljarder kronor i arbetsskadelivränta. Av det

utbetalda beloppet gick 39 procent till kvinnor och 61 procent till män. Kvinnornas genomsnittliga ersättning var 8 procent lägre än männens, vilket motsvarar 668 kronor per månad.

Regler 2019

Alla som förvärvsarbetar i Sverige är försäkrade för arbetsskada. Med arbetsskada menas skada till följd av olycksfall eller skadlig inverkan i arbetet. Ersättning som Försäkringskassan betala ut är för inkomstförlust, tandvårdskostnader, kostnader för sjukvård utomlands, sjukpenning i särskilda fall och kostnader för särskilda hjälpmedel. Det finns även ersättning för efterlevande och begravningshjälp, vilka från och med den 1:a januari 2010 administreras av Pensionsmyndigheten.

Den största ersättningen som betalas ut från arbetsskadeförsäkringen är egenlivränta. Det är en ersättning som kommer i fråga först om en godkänd arbetsskada medför en bestående nedsättning av förmågan att skaffa sig inkomst genom arbete.

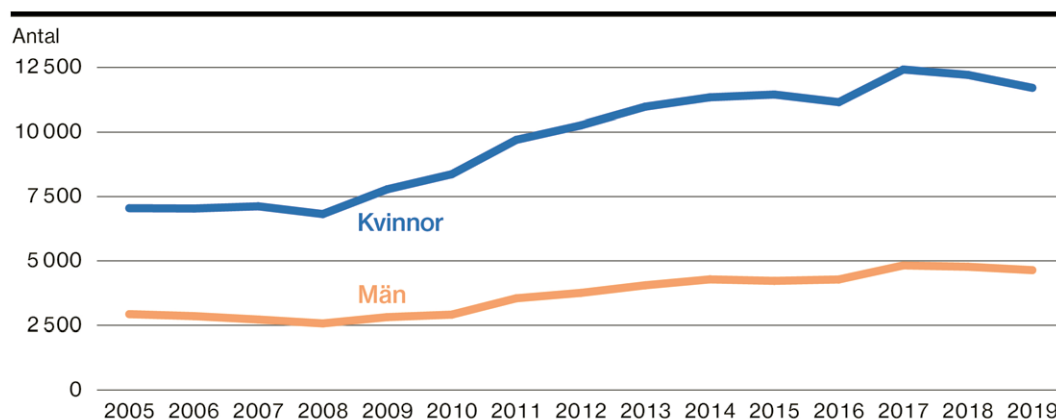
Sjukskrivning på grund av arbetsskada fungerar i stort sett som en vanlig sjukskrivning. Den som har en arbetsskada som har visat sig den 1:a januari 2003 eller senare får dock kompensation för karensdagar när hen beviljas livränta.

Livräntan ger ersättning för hela den bestående inkomstförlusten. Vid beräkning av livräntans storlek jämförs den inkomst personen antas ha tjänat om skadan inte hade inträffat med den inkomst hen beräknas kunna få efter skadan. Livräntan ger ersättning för hela mellanskillnaden men kan aldrig bli högre än 7,5 prisbasbelopp per år, motsvarande 29 063 kronor per månad år 2019.

Närståendepenning

Närståendepenning gör det möjligt för en person att avstå från arbete för att vårda en svårt sjuk närstående.

Antal mottagare av närståendepenning

Antalet mottagare av närståendepenning har ökat under tidsperioden i takt med en äldre befolkning. Sedan 2008 har antalet mottagare ökat med

74 procent. År 2019 var antalet mottagare av närståendepenning drygt 16 000.

Närståendepenning 2019

Ålder	Antal mottagare		Antal dagar i medeltal		Medelbelopp, kronor under året	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0-24	127	59	6	12	5 668	10 952
25-29	411	248	9	11	8 861	10 006
30-34	629	358	11	11	10 853	11 553
35-39	906	426	10	11	9 830	11 099
40-44	1 291	568	9	10	9 256	10 074
45-49	1 886	752	9	9	9 404	9 948
50-54	2 352	843	10	9	10 027	9 633
55-59	2 295	764	10	11	10 364	10 865
60-	1 809	623	12	15	11 960	15 808
Samtliga	11 706	4 641	10	11	10 147	11 089

Av totalt 170 miljoner kronor i närståendepenning år 2019 betalades 70 procent ut till kvinnor och 30 procent till män. Av mottagarna av närståen-

denpenning var 72 procent kvinnor och 28 procent män.

Regler 2019

Personer som avstår från förvärvsarbete för att vårda en svårt sjuk person i hemmet eller på en vårdinrättning kan få närståendepenning. Med svårt sjuk menas att det ska finnas ett påtagligt hot mot den sjuknes liv. I regel kan närståendepenning betalas ut i högst 100 dagar för varje enskild sjuk individ som vårdas.

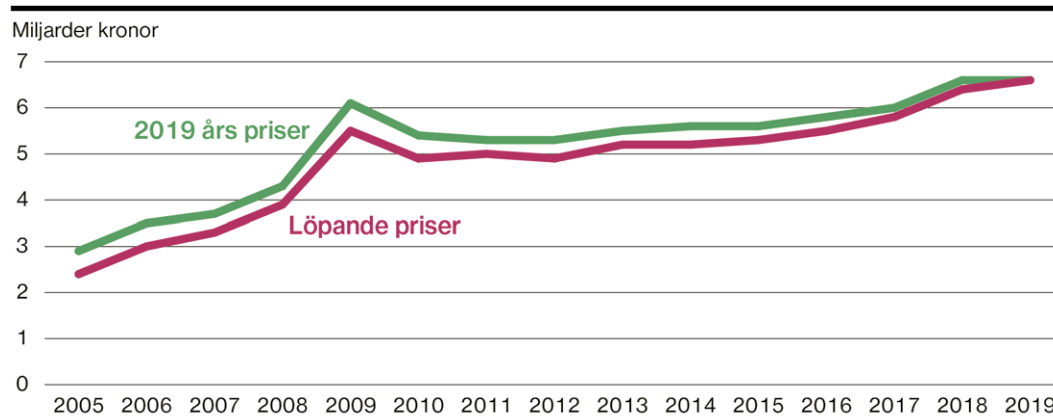
Närståendepenning kan betalas ut i form av hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ersättning. Maximal ersättning är knappt 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten baserat på 8 prisbasbelopp.

Annan utbetalning

Tandvård

Det statliga tandvårdsstödet ska bidra till att personer med inga eller små tandvårdsbehov kan bibehålla en god tandhälsa samt att personer med stora tandvårdsbehov ska få tandvård till rimliga kostnader.

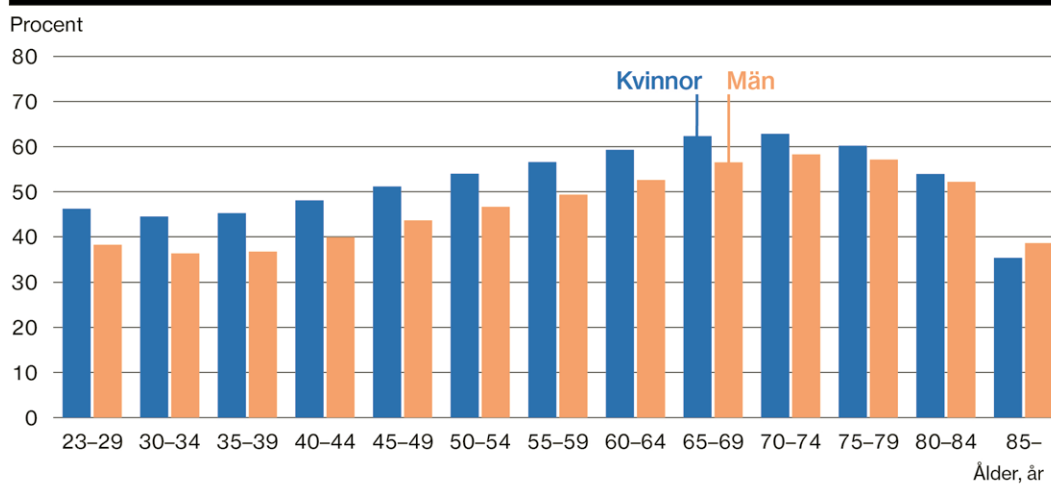
■ Utbetalt belopp för tandvård

Under år 2002 infördes regeländringar i tandvårdsförsäkringen som medförde att utgifterna senare ökade kraftigt. Det regelverk som infördes den 1 juli 2008 innebar ökade subventioner för patienterna och därmed ökade utgifterna för

tandvårdsförsäkringen ytterligare. Under 2018 dubblades det allmänna tandvårdsbidraget vilket ledde till att utgifterna ökade under året. År 2019 var utgifterna 6,6 miljarder kronor.

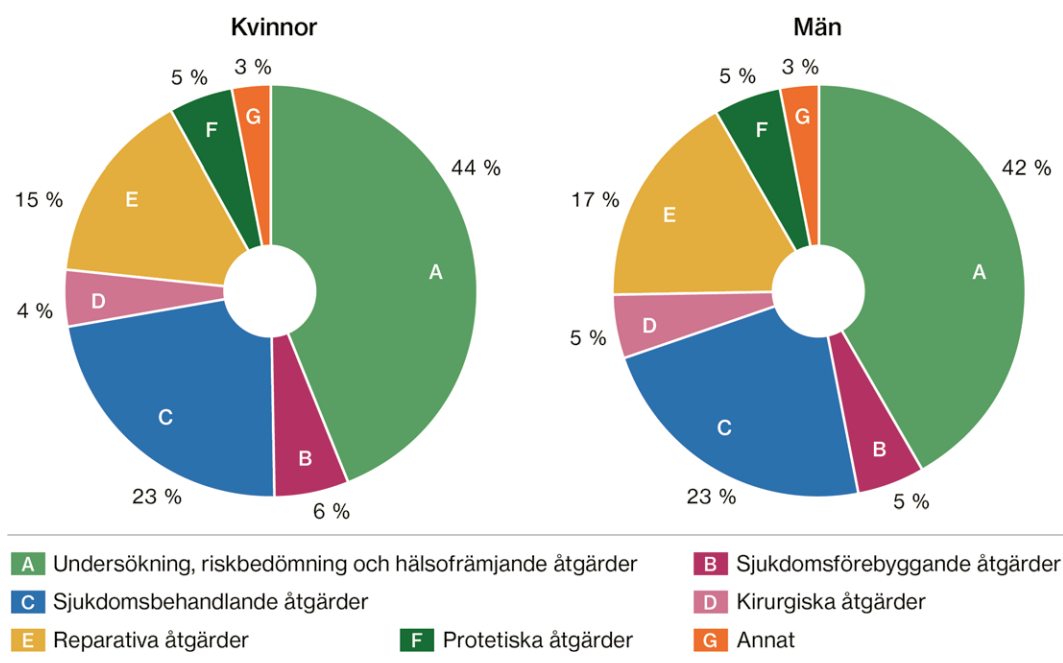
■ Andel av befolkningen som har använt det allmänna tandvårdsbidraget år 2019

Notera att storleken på det allmänna tandvårdsbidraget är högre i den yngsta och äldsta åldersgruppen, för mer information se regelrutan.

Totalt 49 procent av befolkningen i åldrarna 24 år eller äldre har använt det allmänna tandvårdsbidraget under år 2019. Andelen är högre bland kvinnor än bland män i alla åldersgrupper upp till 84 år.

■ Andel åtgärder fördelat på åtgärdsgrupp år 2019

Den vanligaste åtgärdsgruppen är undersökningar, riskbedömningar och hälsofrämjande åtgärder (44 procent för kvinnor och 42 procent för män). Dessa används för att bedöma en patients tandhälsa och behov av tandvårdsåtgärder. Sjukdomsbehandlande åtgärder är den näst van-

ligaste åtgärdsgruppen följt av reparativa åtgärder. Bland de övriga åtgärderna finns rena hälsofrämjande åtgärder (till exempel fluorbehandlingar), protetiska åtgärder (insättning av kronor, broar och dylikt) och kirurgiska åtgärder (tanduttagningar och liknande) och annat.

■ Antal personer som fått utbetalning från högkostnadsskyddet år 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp i kronor	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
24–29	19 470	18 762	3 135	3 539
30–34	24 549	22 425	3 428	3 859
35–39	29 426	26 574	3 583	4 062
40–44	34 219	31 395	3 698	3 931
45–49	43 374	40 440	3 777	3 881
50–54	54 040	51 489	3 845	3 876
55–59	62 070	59 768	3 810	3 940
60–64	70 113	69 205	3 769	3 877
65–69	72 775	72 742	3 899	4 020
70–74	78 720	78 436	3 789	3 922
75–79	58 973	58 595	3 767	3 918
80–84	34 828	30 981	3 470	3 752
85–	25 854	18 824	3 091	3 291
Samtliga	608 411	579 636	3 705	3 886

Totalt fick år 2019 knappt 1,2 miljoner individer ersättning från högkostnadsskyddet där det ersättningsgrundande beloppet överstigit 3 000 kronor.

I genomsnitt betalade Försäkringskassan ut drygt 3 700 kronor för kvinnor och knappt 3 900 kronor för män.

Regler 2019

Tandvården är avgiftsfri för barn och unga upp till och med det år de fyller 23 år. Från det år personer fyller 24 år lämnas statligt tandvårdsstöd för tandvårdsåtgärder. Tandvårdsstödet består av tre delar, allmänt tandvårdsbidrag, särskilt tandvårdsbidrag och ett högkostnadsskydd.

Det allmänna tandvårdsbidraget ska stimulera regelbundna besök hos tandläkare och är främst tänkt att användas för undersökningar och förebyggande tandvård. Bidraget är på 300 kronor per år från och med det år man fyller 30 till och med det år man fyller 64 och 600 kronor per år från och med det år man fyller 24 till och med det år man fyller 29 samt från och med det år man fyller 65.

Särskilt tandvårdsbidrag är ett bidrag som kan användas av patienter som har vissa sjukdomar eller funktionsnedsättningar som medför en risk för att tandhälsan försämras. Det

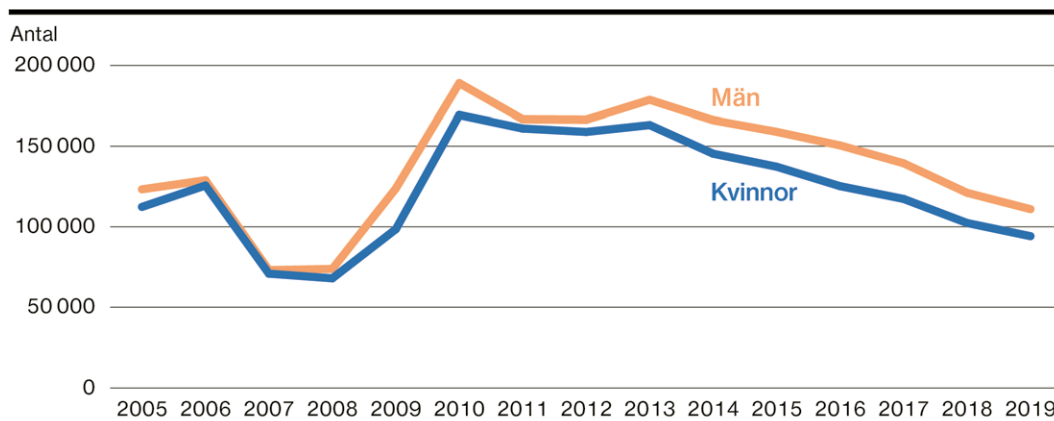
särskilda tandvårdsbidraget är på 600 kronor per halvår och kan endast användas till förebyggande tandvårdsåtgärder som exempelvis undersökning och tandrengöring.

Högkostnadsskyddet innebär att personer som har höga kostnader för tandvård inte behöver betala hela kostnaden själv. Högkostnadsskyddet beräknas under en ersättningsperiod om högst 12 månader. Om en patients kostnad under en ersättningsperiod inte överstiger 3 000 kronor utgår ingen ersättning från högkostnadsskyddet. Om kostnaden överstiger 3 000 kronor men inte 15 000 kronor ersätter Försäkringskassan 50 procent av den del som överstiger 3 000 kronor. Om kostnaden överstiger 15 000 kronor ersätter Försäkringskassan 85 procent av kostnaden som överstiger 15 000 kronor.

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning kan betalas ut till personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program

■ Antal mottagare av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning beslutas och betalas ut av Försäkringskassan, men kostnadsansvaret ligger hos Arbetsförmedlingen. Utvecklingen påverkas bland annat av de ekono-

miska konjunkturerna. Under år 2019 fick drygt 205 000 personer aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning. Det var fler män än kvinnor som fick dessa ersättningar.

■ Antal mottagare av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning år 2019

Ålder	Antal mottagare		Medelbelopp, kronor per dag	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
16–24 ¹	11 949	19 246	197	226
varav				
– utvecklingsersättning	9 473	15 219	108	105
– aktivitetsstöd	3 046	4 983	434	466
25–29	10 662	14 787	316	345
30–34	10 024	11 880	320	368
35–39	10 388	10 789	353	402
40–44	9 829	9 777	385	430
45–49	10 297	9 587	431	459
50–54	10 207	10 237	470	501
55–59	9 756	10 846	504	545
60–	8 860	10 918	539	581
Samtliga	91 972	108 067	384	405

¹ Antalet för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning summerar inte till antalet för åldersgruppen 16–24 år. Detta beror på att en person både kan ha fått utvecklingsersättning och aktivitetsstöd under året. Summan för åldersgruppen 16–24 år anger dock unika individer som har fått någon av dessa ersättningar under året.

Av mottagarna av aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning var 46 procent kvinnor och 54 procent män. Totalt betalades det ut 10,6 miljarder kronor i

aktivitetsstöd och utvecklingsersättning under år 2019, varav 45 procent till kvinnor och 55 procent till män.

Regler 2019

Aktivitetsstöd och utvecklingsersättning kan betalas ut till den som via Arbetsförmedlingen deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Exempel på program är jobb- och utvecklingsgarantin, arbetspraktik och stöd till start av näringsverksamhet. Deltagare som uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning får aktivitetsstöd med högst 910 kronor per dag (760 kronor efter de första 100 dagarna) och lägst 365 kronor per dag år 2019 vid program på heltid. Deltagare som har fyllt 25 år och inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning får aktivitetsstöd på garantinivån 223 kronor per dag år 2019 vid program på heltid.

Deltagare som har fyllt 18 år men inte 25 år får i regel utvecklingsersättning i stället för aktivitetsstöd på garantinivå om de inte uppfyller villkoren för arbetslöshetsersättning. Personer som får utvecklingsersättning får från och med 1 januari 2019 antingen 162 kronor per dag eller 57 kronor per dag. Det högre beloppet betalas ut till de som har gymnasieexamen eller har fyllt 20 år och deltar i studiemotiverande insatser eller omfattas av ett utbildningskontrakt. Utvecklingsersättningen är till skillnad från aktivitetsstödet en skattefri ersättning.

Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning

Etableringsersättning och tilläggsförmånerna till etableringsersättning kan betalas ut till personer som deltar i det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

■ Antal mottagare av etableringsersättning år 2019

Ålder	Antal mottagare		Andel med etableringstillägg, procent		Andel med bostadsersättning, procent	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0–24	4 523	5 690	33	2	11	40
25–29	6 518	5 231	59	14	7	44
30–34	6 842	5 117	70	33	5	33
35–39	5 880	4 224	73	52	4	20
40–44	4 154	3 336	72	59	4	14
45–49	2 868	2 596	68	60	4	12
50–54	1 885	1 842	55	58	7	10
55–59	1 242	1 239	37	49	12	9
60–	779	889	15	31	20	11
Samtliga	34 691	30 164	60	34	6	27

Av mottagarna av etableringsersättning var 53 procent kvinnor och 47 procent män. Totalt betalades det ut drygt 3,5 miljarder kronor i etableringsersättning under år 2019, varav 56 procent till kvinnor och 44 procent till män.

Andelen mottagare med etableringstillägg var störst i åldrarna 30–49 år, vilket förklaras av att

det i dessa åldrar är vanligast med hemmaboende barn. I alla åldrar utom i åldersgrupperna över 55 år var andelen med bostadsersättning högre bland män. Det beror på att det är vanligare att män bor ensamma.

■ Antal mottagare av etableringsersättning år 2019 efter födelseregion

Födelseregion	Kvinnor	Män	Samtliga
Övriga Europa ¹	288	142	430
Afrika söder om Sahara	6 861	5 624	12 485
Asien utom Mellanöstern	3 364	2 906	6 270
Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet	23 993	21 293	45 286
Övriga eller okänd	185	199	384
Samtliga	34 691	30 164	64 855

¹ Europa exklusive Norden och EU:s 28 medlemsstater.

De flesta mottagarna av etableringsersättning kommer från Mellanöstern, Nordafrika och Turkiet samt från Afrika söder om Sahara. Totalt

89 procent av mottagarna kommer från dessa regioner.

Regler 2019

Etableringsersättning kan betalas ut till den som via Arbetsförmedlingen deltar i det arbetsmarknadspolitiska programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Ersättningen är 308 kronor per dag om personen deltar i aktiviteter på heltid. Under den tid en nyanländ deltar i kartläggning och medverkar till att upprätta en individuell handlingsplan i sitt program får han eller hon dock 231 kronor. När kartläggningen är klar och handlingsplanen har upprättats startar den tid i programmet då deltagaren kan få 308 kronor.

Den som är anvisad till programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

kan även få etableringstillägg eller bostadsersättning. Etableringstillägg kan beviljas till den som har hemmaboende barn upp till 20 år. Ersättningen per månad är 800 kronor per barn som är under 11 år och 1 500 kronor per barn som är 11–20 år. Etableringstillägget kan betalas ut för högst tre barn. Tillägget beviljas per hushåll. En person som deltar i programmet etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare och som bor ensam i egen bostad kan få bostadsersättning. Som mest är bostadsersättningen 3 900 kronor per månad.

Etableringsersättning, etableringstillägg och bostadsersättning är skattefria ersättningar.

Publicerat av Försäkringskassan

I denna förteckning finns de statistik- och analyspublikationer som har publicerats elektroniskt av Försäkringskassan under 2019.

Publikationerna kan laddas ner via Försäkringskassans webbplats www.forsakringskassan.se.

Barn, familj och funktionsnedsättning

- Många föräldrar har föräldrapenningdagar som brinner inne (Korta analyser 2019:2)
- Reserverade dagar ökar pappors uttag av föräldrapenning (Korta analyser 2019:1)
- Varför ansöker inte fler unga vuxna om förlängt underhållsstöd? (Socialförsäkringsrapport 2019:5)
- På tal om pengar. Problembeskrivningar, hjälp och bemötande när barnfamiljer ringer till Försäkringskassan (Socialförsäkringsrapport 2019:4)
- Jämställd föräldraförsäkring. Utvärdering av de reserverade månaderna i föräldraförsäkringen (Socialförsäkringsrapport 2019:2)
- Funktionsnedsättning i arbetsliv och välfärd (Socialförsäkringsrapport 2019:1)
- Resultatindikatorer för assistansersättningen 2019 (Svar på regeringsuppdrag 2019-06-20)
- Barnhushållens ekonomi – resultatindikatorer för den ekonomiska familjepolitiken 2019 (Svar på regeringsuppdrag 2019-06-11)
- Uppföljning av administrativa konsekvenser av det reformerade bilstödet (Svar på regeringsuppdrag 2019-01-07)
- Från underhållsstöd till underhållsbidrag? En granskning av 2016 års reform inom underhållsstöd (2019:7) (Svar på ISF-rapport 2019-06-11)
- Utbetalning av assistansersättning (Rättslig kvalitetsuppföljning 2019:7)
- Automatiserade beslut – tillfällig föräldrapenning (Rättslig kvalitetsuppföljning 2019:1)
- Utvecklingen av risken för felaktiga utbetalningar inom assistansersättningen (PM 2019:6)
- Felaktiga utbetalningar av assistansersättning (PM 2019:4)
- Felaktiga utbetalningar från tillfällig föräldrapenning (PM 2019:3)
- Felaktiga utbetalningar från föräldrapenning (PM 2019:2)

Sjukförmåner

- Ovanligt med förebyggande sjukpenning (Korta analyser 2019:3)
- Kunskapsunderlag: Bättre dialog mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården (Socialförsäkringsrapport 2019:3)
- Uppföljning av sjukfrånvarons utveckling 2019 (Svar på regeringsuppdrag 2019-06-18)
- Delrapport av Försäkringskassans utvecklingsarbete inom elektroniskt informationsutbyte med hälso- och sjukvården (Svar på regeringsuppdrag 2019-06-10)
- Insatser finansierade genom samordningsförbund (Svar på regeringsuppdrag 2019-05-20)
- Återrapportering av uppdrag i regleringsbrev: villkor 3 2018 inom överenskommelsen En effektiv och kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2017–2018 (Svar på regeringsuppdrag 2019-05-17)
- Förstärkt stöd för personer som är sjukskrivna och för unga med aktivitetsersättning (Svar på regeringsuppdrag 2019-05-17)
- Rapport – Uppdrag att stärka sjukförsäkringshandläggningen för att åstadkomma en välfungerande sjukskrivningsprocess (Svar på regeringsuppdrag 2019-02-18)
- Rapport – Redovisning av målgrupper och resultat av de insatser som finansieras av samordningsförbund 2018 (Svar på regeringsuppdrag 2019-02-11)
- Samlad redovisning avseende villkor 1 och 2 inom överenskommelsen En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess 2017 – 2018 (Svar på regeringsuppdrag 2019-02-11)
- Uppföljning av reformer för mer tydlighet och aktivitet i sjuk- och aktivitetsersättningen (Svar på regeringsuppdrag 2019-01-28)
- Förbättrade möjligheter att arbeta för personer i cancerbehandling (Svar på regeringsuppdrag 2019-01-25)
- Hel sjukersättning från 19 års ålder – En granskning av Försäkringskassans tillämpning av regeländringen från den 1 februari 2017 (2019:9) (Svar på ISF-rapport 2019-08-26)
- Förenklat läkarintyg och inflödet till sjukförsäkringen (2019:5) (Svar på ISF-rapport 2019-05-02)
- Gör samordningsförbund någon skillnad? En analys av samordningsförbund under perioden 2005-2010 (2019:4) (Svar på ISF-rapport 2019-04-01)
- En granskning av Försäkringskassans hantering av vårdförmåner inom EU/EES och Schweiz (2019:3) (Svar på ISF-rapport 2019-04-01)
- Samordningsförbundens organisering och verksamhet (2019:1) (Svar på ISF-rapport 2019-03-18)
- Sjukpenning i förebyggande syfte (Rättslig kvalitetsuppföljning 2019:6)
- Flexibel sjukskrivning. Utredning och bedömning av rätten till sjukpenning vid bröstcancer (Rättslig kvalitetsuppföljning 2019:4)
- Sjukpenningärenden som handläggs delvis automatiserat (Rättslig kvalitetsuppföljning 2019:3)
- Sjukersättning för sökande som har tidigare försäkringsperioder i Sverige och som vid ansökningstillfället bor eller arbetar utomlands (Rättslig kvalitetsuppföljning 2019:2)
- Felaktiga utbetalningar från statligt tandvårdsstöd (PM 2019:5)

Övriga

- Socialförsäkringen i siffror 2019
- Social Insurance in Figures 2019
- Årsredovisning 2019
- Budgetunderlag 2020–2022
- Utgiftsprognos oktober 2019
- Utgiftsprognos juli 2019
- Utgiftsprognos maj 2019
- Utgiftsprognos februari 2019
- Utgiftsprognos januari 2019
- Förändringar inom socialförsäkrings- och bidragsområdena från 1968-
- Försäkringskassans redogörelse för de personella konsekvenserna av beslutet att överföra uppgiften att tillhandahålla lokal statlig service vid servicekontor till Statens servicecenter (Svar på regeringsuppdrag 2019-04-03)
- Försäkringskassans svar på regeringsuppdrag att analysera de konsekvenser av ett brittiskt utträde ur EU som berör Försäkringskassans verksamhet (Svar på regeringsuppdrag 2019-03-27)
- Försäkringskassans viktigaste verksamhets- och it-utvecklingsinsatser 2018 och framtida utmaningar (Svar på regeringsuppdrag 2019-02-25)
- Redovisning av miljöledningsarbetet 2018 Försäkringskassan (Svar på regeringsuppdrag 2019-02-11)
- Främja ökad anslutning till Mina meddelanden (Svar på regeringsuppdrag 2019-02-11)
- Svar på regeringsuppdrag i regleringsbrev 2018 rörande det nationella programmet för Europeiska socialfonden (ESF) 2014-2020 (Svar på regeringsuppdrag 2019-02-11)
- Slutrapport regeringsuppdraget Mötesplatser och information (Svar på regeringsuppdrag 2019-02-11)
- Försäkringskassan som part i förvaltningsdomstol, En analys av hur väl myndighetens processföring fungerar (2019:8) (Svar på ISF-rapport 2019-08-20)
- Kontrollutredares beslut om rätten till ersättning. Kontrollutredares negativa beslut om rätten till sjukpenning och preliminärt bostadsbidrag (Rättslig kvalitetsuppföljning 2019:5).
- Allmänna ombudets årliga rapport 2018 (2019-02-25)
- Felaktiga utbetalningar av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning (PM 2019:1)
- Vitbok. Molntjänster i samhällsbärande verksamhet – risker, lämplighet och vägen framåt (2019-11-18)

Ungefär 14 200 vuxna och barn hade assistansersättning i december år 2019. Av mottagarna av assistansersättningen var 45 procent kvinnor eller flickor och 55 procent män eller pojkar under 2019. Läs mer på sida 47

Drygt 4 miljoner personer fick ta del av tandvårdsstödet under år 2019, vilket utgör 39 procent av hela Sveriges befolkning. Läs mer på sida 71

Socialförsäkringen i siffror 2020

Socialförsäkringen är ett naturligt inslag i de flestas liv. Den har stor betydelse inte bara för människors trygghet och välfärd, utan också för samhällsekonomin. År 2019 omfattade utgifterna för de försäkrings- och bidragssystem som administrerades av Försäkringskassan totalt 224 miljarder kronor, vilket motsvarar 4,5 procent av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP).

Försäkringskassan ger årligen ut *Socialförsäkringen i siffror* som med statistik och kommentarer redovisar de försäkringar och bidrag som administreras av Försäkringskassan. Dessa försäkringar och bidrag beskrivs i tabeller, diagram och kartor utifrån områdena socialförsäkringens mottagare, socialförsäkringens utgifter, ekonomisk trygghet för familjer och barn, ekonomisk trygghet vid funktionsnedsättning, ekonomisk trygghet vid sjukdom samt för annan utbetalning.
